

Jaarverslag 2013

Showroom MAMA
Stichting Public Art Squad
Postadres: Postbus 23070
3001 KB Rotterdam
Website: www.showroommama.nl
Contactpersoon: Ariadne Urlus
Email: ariadne@showroommama.nl
Telefoon: 010 2332022 / 06 48797737
IBAN NL70ABNA0419203230
BIC/SWIFT ABNANL2A
Tenaamstelling Stichting Public Art Squad, Rotterdam
BTW NL 8063.70.051.B.01
KvK 24272758

Inhoud

Introductie	3
Jaarkalender	4-6
Inhoudelijk kader	7-9
Activiteiten 2013	10-17
Publieksbereik en Communicatie	18-19
Bedrijfsvoering	20-21
Prestaties	22-23
Financieel verslag	24-25
Dank	

INTRODUCTIE

MAMA neemt een unieke positie in te midden van de Nederlandse presentatie-instellingen, door consequent talentontwikkeling en het artistiek-inhoudelijke programma te verweven. 2013 was daarbij een sleuteljaar; het eerste jaar van de beleidsperiode 2013-2016 waarin MAMA deze verwevenheid in haar missie benoemd en aanscherpt en zich door deze missie ook inhoudelijk oriënteert in haar keuzen. Daarbij zijn de artistieke kwaliteit van het programma en het onderzoek naar de positie van de beeldende kunst ten opzichte van de hedendaagse beeldcultuur belangrijke ijkpunten.

De focus op talentontwikkeling en praktijkverdieping is inspirerend en ook een voorbeeld voor collega-instellingen in Nederland en daarbuiten. MAMA's aanbod en expertise op dit gebied is onderscheidend en complementair aan dat van andere Nederlandse (kunst)instellingen, en maakt ons tot een gewilde partner in samenwerkingen. MAMA's presentatiefunctie en de kwaliteit van het programma zijn een voorwaarde voor de manier waarop dit talent zichtbaarheid krijgt. Dit vormt ook een belangrijk kenmerk van onze organisatie:

MAMA is een platte organisatie, met een kleine kern aan vaste staf, en daaromheen een grote groep jonge mensen die voor kortere of langere tijd aan MAMA verbonden zijn in het kader van een Rookies leerwerktraject of het praktijkverdiepend programma. MAMA is de enige presentatie-instelling in Nederland waar jongeren, voor en achter de schermen, zo'n belangrijke, vaak doorslaggevende positie mogen en kunnen innemen.

Het programma 2013 wordt gekenmerkt door opvallend veel solopresentaties door jonge kunstenaars die tevens in de gelegenheid werden gesteld nieuwe werken en projecten te ontwikkelen. Elk project verhoudt zich tot een van de drie programmaliijnen: binnen het thema Eyes Wide Open onderzoeken we hoe het werk van kunstenaars deel uit maakt van en een alternatieve kijk biedt op de maatschappelijke realiteit en actualiteit. Met het thema Internet Aware laten we zien wat de invloed van het internet is op de beeldcultuur. Binnen All Together Now nodigen we kunstenaars uit die het publiek of een deelpubliek een centrale rol geven in de totstandkoming van hun werk en tentoonstellingen. Door projecten ook naast elkaar te presenteren, of te laten overlappen, ontstaan interessante wisselwerkingen en wordt een andere context voor het werk geboden.

We begonnen het jaar ambitieus met een continue overlappend schema van grote en kleine projecten, maar kwamen er gedurende het jaar achter dat een volcontinuurooster lastig te realiseren is, zelfs voor het actieve MAMA team. Sommige projecten vroegen meer uitwerking en andere plannen bleken niet meer relevant of kregen een andere uitwerking. We zijn er van overtuigd dat de projecten 2013 alles ruimschoots goed hebben gemaakt.

Wij zijn trots op de inhoudelijk ingeslagen weg, en de duidelijke oriëntatie die MAMA heeft gekozen in haar beleid 2013-2016. De oriëntatie op praktijkverdieping en talentontwikkeling heeft een enorme impuls gekregen, een richting waarin we ook de toekomst van MAMA zien. De nadruk in het programma van 2013 lag op de inhoudelijke/artistieke kwaliteit van de projecten, de effectiviteit van de talentontwikkelingstrajecten, de verwevenheid van opleiden met presenteren en het mogelijk maken van nieuwe producties.

We kijken terug op een programmatisch en artistiek sterk jaar. Om een aantal bijzondere projecten met name te noemen: *Ossie's Bingo Boutique*, *Survey* en *The Fear of Missing Out*. Het soloproject *Ossie's Bingo Boutique* was de laatste halte voor de spraakmakende internationale doorbraak van Oscar Murillo, *Survey* was het eerste Nederlandse performanceproject van *Performa 13*-winnaar Ryan McNamara en *The Fear of Missing Out* van Jonas Lund was het meest revolutionaire en spraakmakende 'Big Data' kunstproject tot op vandaag de dag.

Voor deze en andere producties was er een groot publieksbereik, mede door de vele samenwerkingen en projecten op locatie..

Ariadne Urlus

Directeur

JAARKALENDER 2013

Januari

Joey Verberkt – Gewoon Normaal
Tentoonstelling
19 januari t/m 3 maart

Breakfast with Joey Verberkt
Event
26 januari

Jon Rafman – 9 Eyes
Presentatie
19 januari t/m 17 februari

Oscar Murillo – Ossie's Bingo Boutique
Tentoonstelling
25 januari t/m 24 maart

Februari

Onskruid
Graffiti Piece als onderdeel van The Fashion
World of Jean Paul Gaultier
Locatie: Kunsthal Rotterdam
10 februari t/m 12 mei

Mega Bingo – Ossie's Bingo Boutique
Event
9 februari

Lunch with Joey Verberkt
Event
16 februari

Maart

Mega Bingo's – Ossie's Bingo Boutique
Event
5 maart
15 maart
21 maart

Florian Cramer, Kick off project MEME @ MAMA
Lezing
6 maart

Museumnacht – Onskruid en Mega Bingo – Os-
sie's Bingo Boutique
Event
9 maart

De Derde Dinsdag #15 – All Girls/ Onskruid
Liveshow
19 maart
Locatie: WORM

April/Mei

De Derde Dinsdag #16 – Meme @ MAMA
Simcha van Helden, Diedrik Sibma
Liveshow
16 april
Locatie: Ro Theater

Extravaganza Onskruid Veiling
Event
3 mei

MEME @ MAMA
Presentatie
11 t/m 26 mei

Book Launch Sweet Sixteen
Event
10 mei

MEME@MAMA Nostalgia kindermiddag
Workshop
15 mei

MEME@MAMA
Lezing Florian Cramer
Event
17 mei

De Derde Dinsdag # 17 – Sweet Sixteen
Liveshow
21 mei
Locatie: Ro Theater

MEME @ MAMA
Chatroulette marathon
Event (online)
25-26 mei

Lezing Force of Freedom
Event
31 mei

Juni

Onskruid piece en workshop
8 juni
Locatie: gemeente Houten

Onskruid HipHopCity
Hip Hop Huis
14 juni
Locatie: Corso, Rotterdam

Onskruid piece en workshop
15 juni
Locatie : AAMU Utrecht

Ryan McNamara – Survey
Performances
15 juni t/m 19 juni
Tentoonstelling
22 juni t/m 4 augustus

Onskruid Blikopeners Event
20 juni
Locatie: Stedelijk Museum Amsterdam

Juli

Twist & Shout
Onthulling en skateboard clinic
Kunst in openbare ruimte
12 juli

Twist & Shout
Archiguides
Guided tour
27 juli

OONAlympics
Summercamp
Event
Locatie: Schotse kerk
30 juli

OONAlympics
Flessenvoetbal
Event
Locatie: 't Landje
31 juli

Augustus

OONAlympics
Tentoonstelling
17 augustus t/m 15 september

OONAlympics
LAN party
Event
23 augustus

OONAlympics
Trefbal Toernooi/ Jeu de Boules
Event
24 augustus

OONAlympics
Poetry Slam
Event
29 augustus

OONAlympics
Pest knockout toernooi
Event
29 augustus

OONAlympics
Flessenvoetbal XXL knockout toernooi
Event
30 augustus
Locatie: BAR, Schieblock

OONAlympics
Workout, cooling down party
Event
30 augustus
Locatie: BAR, Schieblock

OONAlympics
IKEA games
Event
31 augustus

September

Screening Onskruid Docuserie
jongerenmaand september
Event
Locatie: Bibliotheek Rotterdam

OONAlympics
Vliegtuigwerpen
Event
1 september

OONAlympics
Know your clip game
Event
6 september

OONAlympics
Filmmarathon
Event
7 en 8 september

OONAlympics
Rond de tafel knockout toernooi
Event
8 september
Locatie: Speelplein 't Landje, Schiedamse Vest

OONAlympics
Rock Paper Scissor knockout toernooi
Event
8 september

OONAlympics
Beamer battle
Event
14 september

De Derde Dinsdag #18 – Remty Elenga
Liveshow
14 september
Locatie: RO Theater

Food For Thought – Onskruid
Festival De Wereld van het Witte de Withkwartier
Workshop
14 september

Food For Thought – Snacklezing Rosa Sijben
Festival De Wereld van het Witte de Withkwartier
Event
14 september

Food For Thought – Snacklezing Remty Elenga
Festival De Wereld van het Witte de Withkwartier
Event
14 september

Beamer Battle
Festival De Wereld van het Witte de Withkwartier
14 september

OONAlympics Familiedag
Festival De Wereld van het Witte de Withkwartier
Events
15 september
Locaties: Showroom MAMA, V2, TENT, Witte de With, WORM, 'Landje, Schotse Kerk, RSI The Attraction

Twist & Shout
Skatespotting Parfum de Boem Boem
Guided tour
15 september

Première documentaire Onskruid
Event
18 september
Locatie: Lantaren/Venster

100% Hedendaags
Educatieprogramma VO
Pilot#1 en #2
19 september

Oktober
Rosa Sijben – EN VERDER
Performance
5 oktober
Locatie: Maastunnel

Jonas Lund – The Fear of Missing Out
Tentoonstelling
12 oktober – 3 november

100% Hedendaags
Educatieprogramma VO
14, 15, 16, 17, 19, 24 oktober

Spreekuur Rookies MA
Event
31 oktober 2013

November
100% Hedendaags
Educatieprogramma VO
12, 13, 14 15, 16, 17, 19, 24, 26 november

Kick off Rookies MA
Workshop en speeddates mentoren
Event
15 november

De Derde Dinsdag #20 – Claire van Lubeek
Liveshow
19 november
Locatie: WORM

Clarie van Lubeek – Redefining What Matters
Tentoonstelling
23 november 2013 t/m 12 januari 2014

Remty Elenga – The Standees
Tentoonstelling
23 november 2013 t/m 12 januari 2014

December
Clarie van Lubeek – Redefining What Matters
Seminar
12 december

De Derde Dinsdag # 21 – Rookies MA
Liveshow
17 december
Locatie: WORM

INHOUDELIJK KADER

.Samenvatting beleid 2013-2016

Brede blik op beeldcultuur

MAMA heeft een brede blik. Artistieke vernieuwing vindt niet alleen plaats binnen de kunst maar komt ook (of juist) van daarbuiten. MAMA verkent de plaats van beeldende kunst in de hedendaagse beeldcultuur. We onderzoeken hoe kunstenaars zich verhouden tot subculturele uitingen en de populaire cultuur. Populaire- en subculturele uitingen verrijken en voeden de kunstpraktijk van de nieuwste generatie kunstenaars en de interesses van kunstprofessionals en kunstpubliek. Subculturen bestaan in MAMA's visie uit personen die middenin de samenleving staan; uit individuen die op bepaalde momenten samenkomen door een gezamenlijke interesse, maar weer uit elkaar gaan waar het iets anders betreft.

Jonge en ambitieuze makers

MAMA weet zich verbonden met een gemêleerde en ambitieuze groep jonge creatieve talenten in binnen- en buitenland. Ze biedt – als enige beeldende kunstinstantie in Nederland – een thuisbasis aan de jongste generatie beeldmakers, kunstenaars en publiek tussen de 16 en 26 jaar en bindt een grote groep jongeren aan zich, een vaak lastig te bereiken groep. MAMA slaagt er in binnen en buiten haar muren het snijpunt te zijn waar en waardoor uiteenlopende individuen met gezamenlijke interesses elkaar ontmoeten en met elkaar werken.

Talentontwikkeling en programmering gaan hand in hand

Talentontwikkeling en de inhoudelijke programmering van MAMA zijn sterk met elkaar verweven. Door de koppeling te maken tussen talentontwikkeling en het programma, signaleren we talenten en geven ze snel een plek binnen de organisatie of in de programmering. Hierdoor kan MAMA flexibel anticiperen op veranderingen op organisatorisch niveau maar vooral ook ruimte bieden aan experiment en vernieuwing.

Talentontwikkeling vindt zowel voor als achter de schermen plaats, voor kunstenaars en ambitieuze kunstprofessionals in wording, vanuit een Do It Yourself houding: leren door doen. Jonge talenten doen werkervaring op in het culturele veld en zetten grote stappen in de richting van een professionele carrière in de kunst- en cultuursector. Talenten worden intensief betrokken bij de organisatie van de productie. Wij bieden kansen door hun ontwikkeling te ondersteunen en hen een podium te bieden. MAMA's programma vormt het scherp punt waarin voor en achter de schermen samenkomen en brengt het talent het publieke domein in.

Maatschappelijke verbondenheid

MAMA verhoudt zich graag tot haar maatschappelijke omgeving. We springen in op de actualiteit en maatschappelijke ontwikkelingen. Kernwaarde is verbinden. MAMA ziet verschuivingen binnen de verhoudingen tussen kunstenaars en publiek. Op het web 2.0 zijn steeds meer kunstenaars actief die in samenwerkingen met grote groepen werken aan sites of beelden, of die hun werk laten circuleren en delen op webplatforms die normaal worden gebruikt voor het delen van geheel andere informatie. Kunstenaars leggen actief verbindingen met subculturen en groepen mensen, ook diegenen die niet direct tot het culturele veld worden gerekend.

Drie inhoudelijke lijnen

Deze constatering leidt tot een drietal inhoudelijke lijnen die we in de komende jaren uitwerken. Ze zijn de vertaling van maatschappelijk relevante thema's en de geschetste praktijk van de jongste generatie kunstenaars. In het thema Eyes Wide Open onderzoeken we hoe het werk van kunstenaars deel uit maakt van en een alternatieve kijk biedt op de maatschappelijke realiteit en actualiteit. Binnen Internet Aware laten we zien wat de invloed van het internet is op beeldcultuur. Binnen het thema All Together Now nodigen we kunstenaars uit die het publiek of een deelpubliek een centrale rol geven in de totstandkoming van hun werk en tentoonstellingen.

Positie publiek

Binnen alle culturele ontwikkelingen blijft MAMA sterk signalerend en positie kiezend. We zetten in op het aan ons binden van de nieuwste generatie bezoekers door hen zo veel mogelijk bij het programma te betrekken door middel van verschillende vormen van kennisoverdracht. Kennis en betrokkenheid creëren draagvlak, ook voor de toekomst. Met het presenteren en duiden van de hedendaagse beeldcultuur versterkt MAMA het cultureel zelfvertrouwen van de nieuwe generatie en draagt bij aan de zichtbaarheid van wat de jongste generatie bezighoudt en drijft. Het signaleren van nieuwe kunst- en presentatievormen gaat gepaard met kennis delen en vaardigheden verwerven

Thema's

1. Eyes Wide Open

Europese ontwikkelingen op economisch, politiek en maatschappelijk niveau na de aftermath van de bankencrisis hebben openingen gecreëerd voor een nieuwe en vaak kritische benadering van deze onderwerpen. Jonge mensen zijn betrokken bij de maatschappij, hebben

verantwoordelijkheidsgevoel en zijn zich meer bewust geworden van de wereld om hen heen. Nieuws is overal toegankelijk. In het thema Eyes Wide Open onderzoeken we hoe het werk van kunstenaars deel uit maakt van, en een alternatieve kijk biedt op de maatschappelijke realiteiten en actualiteiten. In de keuze die MAMA maakt voor kunstenaars binnen haar programma geldt dat de boodschap zichtbaar mag zijn, aan de oppervlakte van het werk mag liggen en dat al te zelfreflectieve kunstdiscussies worden losgelaten. Maatschappelijk relevante onderwerpen worden op een toegankelijke manier uitgewerkt.

2. Internet Aware

Het internet is het meest dominante medium van deze tijd. De analoge en digitale wereld worden steeds meer met elkaar vervlochten. Het internet is tot ons dagelijkse leven doordrongen en biedt tegelijkertijd mogelijkheden om deze te beïnvloeden en onze identiteit te manipuleren. De scheidslijn vervaagt tussen amateur en professional, analoog en digitaal, en het private en publieke domein. Binnen het thema Internet Aware laten we het werk zien van kunstenaars die zich bezighouden met de mogelijkheden die het internet biedt en wat de invloed van het internet is op onze beeldcultuur, zonder dat er sprake is van internetkunst. De groep jongeren die nu 16-25 jaar oud is, is opgegroeid met de wereld binnen handbereik via smartphone en laptop. Alle kennis en begrippen zijn toegankelijk en het onbekende is binnen een seconde opgezocht. Maar nog belangrijker is dat het internet meer en meer het belangrijkste materiaal en presentatieplatform wordt te midden van een miljoenenpubliek dat zich verenigt, discussieert en bijdraagt op verschillende platformen.

3. All Together Now

Het publiek krijgt een steeds prominentere rol in de hedendaagse kunst, kunstenaars creëren sociale relaties. Kunstenaars worden vaker regisseur van hun eigen werk en tentoonstellingen. Ze creëren randvoorwaarden waarbinnen een groep deelnemers wordt samengebracht en een belangrijke rol speelt in de totstandkoming van het werk. De kunstenaar creëert gezamenlijke momenten waarin iedere deelnemer zijn eigen inbreng levert. Binnen het thema All Together Now nodigt MAMA kunstenaars uit die het publiek een centrale rol geven in de totstandkoming van hun werk en tentoonstellingen. Synchroon aan de ontwikkelingen in de kunst zelf, en in de praktijk van de kunstenaars, en logisch voortkomend uit MAMA's open karakter en inhoudelijke oriëntatie zoeken wij naar nieuwe manieren waarop het publiek geactiveerd wordt en kan participeren in de totstandkoming van werk maar ook in de manieren van kennisoverdracht en -uitwisseling. De ontwikkelingen binnen de beeldende kunst – parallel aan maat-

schappelijke ontwikkelingen – laten zien dat het publiek een steeds belangrijker rol krijgt of opeist. Kunstenaars worden regisseurs; zij creëren randvoorwaarden waarbinnen een groep vrijwilligers, figuranten en/of toevallige passanten een belangrijke en bepalende rol speelt.

Talentontwikkeling

Uit onze missie: "Talentontwikkeling en programmering zijn nauw met elkaar verweven". MAMA is de afgelopen jaren voor velen een opstap geweest voor een carrière in de kunst- en cultuurwereld. Ook veel van de door ons getoonde kunstenaars vinden hun weg verder in het kunstcircuit en slaan internationaal hun vleugels uit. Ook achter de schermen durft MAMA zich afhankelijk te maken van jongeren. MAMA geeft jongeren binnen de organisatie ruimte te participeren en mede-eigenaar te worden. Talentontwikkeling en het werken met jongeren is onlosmakelijk verbonden met onze bedrijfsvoering.

MAMA heeft drie concrete talentontwikkelingstrajecten onder leiding van projectleider Margriet Brouwer, Rookies Junior (sinds 2012), Rookies (sinds 2008) en Rookies MA (sinds 2005 Mr. Miyagi, sinds 2009 Rookies MA). Alle drie zijn gebaseerd op leren en werken in de praktijk en van en met elkaar. Kennisuitwisseling vindt plaats onderling — peer-to-peer — en met kunstenaars en professionals uit andere kennisdomeinen en generaties. Het uiteindelijke doel voor de deelnemers is ambities in de professionele kunstwereld waarmaken, zowel voor als achter de schermen, en groeien in talent en kwaliteit.

MAMA heeft door de jaren heen een eigen systematiek ontwikkeld en aangescherpt voor haar Rookies trajecten. Bij de selectie van de Rookies wordt de leervraag en het leerdoel vastgelegd. In aansluiting hierop wordt gekeken hoe MAMA hieraan kan bijdragen, en andersom, hoe de Rookie kan bijdragen aan MAMA's missie en organisatie. Tijdens het leerproces zijn er regelmatig gesprekken tussen de projectleider en de Rookie, waarbij wordt teruggekoppeld naar de leervraag. Eventueel worden werkzaamheden of voorwaarden aangepast. Nieuwe Rookies worden gekoppeld aan een meer ervaren Rookie en beginnen met het leren kennen van de organisatie, bijvoorbeeld door het hosten in de showroom, een opdracht of het opbouwen van tentoonstellingen. Deze taken sluiten aan bij bijv. 'Ik wil leren hoe een culturele organisatie als MAMA werkt achter de schermen', 'Ik wil leren hoe je publiek over kunst vertelt' 'Ik wil leren hoe een tentoonstelling tot stand komt'. Om dieper op deze leervragen in te gaan worden Rookies gekoppeld aan een specifiek project, van henzelf of uit het programma. Hierbij wordt de

Rookie begeleid door de staf en (externe) mentoren. Voorbeeld : het educatieproject 100% Hedendaags is mede ontwikkeld door het Rookies educatieteam. Ook de Familiedag van het Festival van De Wereld van het Witte de Withkwartier was een Rookies project, i.s.m. OONA en Kunstblock.

Samenwerkingen verruimen onze blik en ons kennisarsenaal maar bieden ook een rijkere leeromgeving en een groter netwerk voor de Rookies. MAMA werkte in het kader van haar Rookies projecten samen met de Willem de Kooning Academie, het Productiehuis Rotterdam, het HipHopHuis en de Kunstblock-partners. Met TENT en Witte de With is 100% Hedendaags ontwikkeld. Hierbij wordt ook de back office gedeeld.

Meerwaarde

In 2013 namen 57 Rookies deel aan onze talentontwikkelingstrajecten, waaronder negen Rookies Junior en zes Rookies MA. Door het Juniortraject is er instroom vanuit de jongste leeftijdscategorie 14-18 jaar. Deelname aan Rookies MA is vaak de laatste fase van het meerjarige Rookieschap (gemiddeld 2,5 jaar) waarna een (vervolg)studie of baan/opdracht volgt, want onze Rookies doen het goed en zijn gewild in de culturele sector.

MAMA is trots op de rol die alumni Rookies innemen in het Rotterdamse (en daarbuiten) culturele veld. Het zijn smaakmakers, die van grote meerwaarde zijn voor de stad. Roodkapje, RAAF, de Witte Slagerij, Upominki, SandWitz, allen projecten met een hoog ex-Rookie gehalte. Ook werken ex-Rookies bij TENT, Boijmans, Witte de With, geven les op scholen, timmeren aan de weg als maker, hebben zitting in adviescommissies, in jongerenraden en in besturen en maken of schrijven voor (eigen) culturele blogs.

De Rookies trajecten hebben (ook) een duidelijke meerwaarde voor de individuele deelnemers. Dit blijkt uit onderzoek door Veldwerk naar de Rookies in 2011, en in het recente vervolgonderzoek eveneens door Veldwerk (publicatiedatum april 2014). Dit onderzoek vormt ook de basis voor een publicatie die MAMA in 2014 uitbrengt over talentontwikkeling en informeel leren.

Rory van Wingerden: *'Als mensen je vertrouwen geven ga je sterker in je schoenen staan. Wat dat betreft heb ik veel geleerd bij MAMA.'*

Marel Jap-Sam: *'MAMA is net dat stapje verder in de echte wereld. Een project doen buiten de academie met showroom MAMA is enorm waardevol omdat je toch nog enigszins in een veilige haven zit. Er wordt rekening gehouden met je leerproces maar tegelijkertijd zit je wel in de echte wereld en is er gewoon een deadline en een echt publiek*

weet je! Niet alleen je klasgenoten en docenten dus. Dat is heel erg waardevol.'

Bram Verhoef: *'Ik moet daar de laatste tijd wel aan denken, bij het intakegesprek bij MAMA zei ik 'ik weet niet of educatie wat voor mij is, laat mij maar lekker een beetje achter de schermen kijken' en dat ik nu uiteindelijk projectleider 100% ben.'*

Quotes: Veldwerk 2014

Praktijkverdieping

Naast de trajecten gericht op jonge professionals, achter de schermen, begeleidt MAMA talent voor de schermen: de makers. De oriëntatie op praktijkverdieping heeft in 2013 een enorme impuls gekregen.

Talentontwikkeling van jonge kunstenaars vraagt om aandacht en tijd. Er zijn veel contacturen gemaakt in 2013. Soms worden de resultaten van een samenwerking pas later zichtbaar. Een goed voorbeeld van praktijkverdieping en het effect daarvan was het project van Rosa Sijben. Na een intensieve werkperiode in Rotterdam, onder begeleiding van MAMA's curator Gerben Willers werd *EN VERDER* een aantrekkelijke performance in de openbare ruimte van Rotterdam (Maastunnelgebied) en leverde Rosa uiteindelijk een solotentoonstelling en residency in Düsseldorf en Mönchengladbach op. Het bijbehorende kunstwerk dat in de showroom als "decor" voor de aankondiging van de performance diende is aangekocht door offshorebedrijf Heerema, Rotterdam. Twee resultaten waar we als MAMA bijzonder trots op zijn, waarmee we onze Rotterdamse instelling op de kaart hebben gezet.

Jonge (inter-)nationale en Rotterdamse kunstenaars konden dankzij MAMA's intensieve begeleiding en team hun projecten uitvoeren en ideeën ontwikkelen zoals ze deze voor ogen hadden. Ook werden nieuwe producties mogelijk. Onze kunstenaars waren dit jaar in staat om hun statements te maken dankzij de bij MAMA aanwezige professionele ondersteuning en een goede neus voor uitzonderlijk talent. We ontdekken talent en brengen het mijlenver verder.

De methode MAMA is misschien wel het best te karakteriseren met een interview quote uit de eerste Glamcult van 2014. In een interview met Lonneke van der Palen (Lonneke had een kleine solo in 2011) staat: *"Ze studeerde af met de serie Souvenir, waarmee ze meteen een solo-expositie scoorde bij MAMA in Rotterdam. "Dat is gelijk ook mijn doorbraak geweest!" Hierna is het spreekwoordelijke balletje gaan rollen, in diverse richtingen. Lookbooks, packshots, campagnebeelden, maar ook het bouwen van sets voor EKKO in Utrecht—Lonneke doet het allemaal."*

ACTIVITEITEN 2013

9 Eyes

Type: solopresentatie
Data: 19 januari – 17 februari
Kunstenaar: Jon Rafman (CA, 1981)
Samengesteld door: Gerben Willers
Thema: Internet Aware
Omvang S

MAMA opende 2013 met de eerste solopresentatie van Jon Rafman in Nederland, *9 Eyes*, een verzameling screenshots van Google Street View. *9 Eyes* is waarschijnlijk de beste representatie van de hedendaagse 'geconnecte' wereld. Als een moderne flaneur dwaalt Rafman door de straten van Google Street View en gaat op zoek naar de meest bizarre, spookachtige en mooie beelden en plaatsen. *9 Eyes* bestaat uit honderden beelden en is een work in progress.

Voor Rafmans presentatie in MAMA werden meer dan 200 digitale beelden op dia overgezet. De vluchtige digitale streetview beelden kregen een fysieke aanwezigheid door ze met een ouderwetse carroussel te tonen.

Gewoon Normaal

Type: solotentoonstelling
Data: 19 januari – 3 maart
Kunstenaar: Joey Verberkt (NL, 1988)
Samengesteld door: Gerben Willers
Thema: Eyes Wide Open, Brought To You by MAMA, Made By MAMA
Omvang M

Het eerste Rotterdamse talent kwam met een knalende solo MAMA's nieuwe jaar binnen. In 2012 studeerde Joey Verberkt af aan de Willem de Kooning Academie en met trots presenteerde Showroom MAMA zijn eerste solopresentatie. De opening was een mengeling van krakers, punkers en jonge kunstenaars. Een performance van Joey's garage blues punkband zorgde voor een opgezwepte en soms chaotische sfeer. Niettemin een erg interessant en tof project.

Joey bouwde aan een persoonlijke wereld, hij verplaatste zijn gehele interieur en atelier naar MAMA en leefde en werkte er de gehele tentoonstellingsperiode, die tegelijkertijd midden in het 'echte leven' stond. In deze wereld geven passanten kunstenaars te eten en andersom, en ziet kunst eruit als de inventaris van een kringloopwinkel waarin de poëzie leeft. Joey's installatie bestond uit foto's, collages, schilderijen, cassettebandjes en live acties.

Joey Verberkt deelt zijn leven met iedereen die zich bij hem aansluit. In MAMA werd het publiek uitgenodigd om samen met hem te eten.

Ossie's Bingo Boutique

Type: solotentoonstelling
Data: 25 januari – 24 maart
Kunstenaars: Oscar Murillo (CO, 1986)
Samengesteld door: Gerben Willers
Thema: All Together Now, Eyes Wide Open
Omvang M

MAMA's eerste solotentoonstelling op het Europese vasteland van Oscar Murillo betekende zijn laatste tussenstop richting de internationale top van de kunstwereld. Na *Ossie's Bingo Boutique* stroomden de uitnodigingen voor solotentoonstellingen bij Oscar Murillo binnen. In 2014 heeft Murillo onder meer solo shows in Studio Museum Harlem en in David Zwirner, beiden in New York. In hoeverre MAMA heeft bijgedragen in dat succes is moeilijk te meten of te bewijzen, maar feit is dat we de 'last stop before the top' waren en dat Oscar Murillo ons erg dankbaar is voor de mogelijkheden die we hem hebben geboden om nieuw werk te ontwikkelen en een totaalinstallatie te maken. Murillo gebruikte de tentoonstellingsruimte van MAMA als studio en als plaats voor performance waarin de participatie van derden een belangrijke factor is. In zijn performances onderzoekt Oscar Murillo hedendaagse lifestyle clichés. Zijn werken laten een politieke benadering zien ten opzichte van onderwerpen als sociale klassen, rijkdom, economie en macht.

Oscar Murillo maakte voor MAMA een 'participant activated' installatie, actieve deelname van het publiek was een noodzakelijk onderdeel van *Ossie's Bingo Boutique*. Hij maakte de film *Ossie's Bingo Boutique: Infiltrating Social Strata* waarin twee verschillende groepen bingo spelen, zijn naar Londen geëmigreerde Colombiaanse familie en een groep arme Colombianen. Een derde groep bestond uit MAMA's bezoekers die kans maakten op een exclusief gezeefdrukt en geborduurd T-shirt van Murillo.

De Derde Dinsdag

Type: live show
Diverse data
Omvang: reeks S

Waar moet je de komende maand heen? Culturele talkshow *De Derde Dinsdag* geeft in anderhalf uur een highspeed update met korte interviews, performances, filmreviews, theaterscènes en live muziek. *De Derde Dinsdag* is een initiatief van Kunstblock (Showroom MAMA, TENT, CBK Rotterdam, V2, Witte de With en WORM), Ro Theater, Het Nieuwe Instituut, Productiehuis Rotterdam / Rotterdamse Schouwburg, Dansateliers en de Doelen. De reizende liveshow is elke derde dinsdag van de maand te gast op een andere culturele plek in de stad.

Naast haar plek in de organisatie van *De Derde Dinsdag* heeft MAMA in 2013 aan zes edities actief deelgenomen:

- All Girls/ Onskruid
19 maart, locatie WORM
- Meme @ MAMA
16 april, locatie Ro Theater
- Sweet Sixteen
21 mei, locatie Ro Theater
- Remty Elenga
14 september, locatie: RO theater
- Claire van Lubeek
19 november, locatie WORM
- Rookies MA
17 december, locatie WORM

Rotterdamse Museumnacht

Type: event

Data: 9 maart

Kunstenaars: Onskruid, Oscar Murillo

Omvang: S

Tijdens de drukbezochte museumnacht 2013 werd *Ossie's Bingo Boutique* volledig leeggespeeld door het in massale aantallen opgedraafde publiek. MAMA's Rookies verzorgden de spelleiding en beveiliging van de installatie en dat liep - zoals altijd - vlekkeloos. In de andere kant van de showroom gaven de meiden van Onskruid een voorproefje van hun tentoonstelling *OMIN: Onskruid*. Complimenten voor MAMA's aanstormende kunstprofessionals en makers.

OMIN: Onskruid

Type: groepstentoonstelling, Rookies junior

Periode: 17 november 2012 – 15 september 2013

Data tentoonstelling: 30 maart – 2 juni

Kunstenaars: Dunya van der Meulen (Capelle a/d IJssel, 1997), Jade Tseng (Taipei, 1997), Jazz Leigh (Schiedam, 1996), Jeanine Vloemans (Capelle a/d IJssel, 1995), Lara Soliman (Caïro, 1997), Suzanne Koopstra (Rotterdam, 1996), Sarah Mhaouach (Rotterdam, 1999), Robin Cuppens (Rotterdam, 1995), Yael Keijzer (Haifa, 1997)
Projectleider traject: Margriet Brouwer

Tentoonstelling samengesteld door: Margriet Brouwer, Gerben Willers, Lauren Brand, Martine Poot, Kelin Degeling Mesa

Masterclasses en workshops: Louisa Menke, Marc Bijl, Janis de Man, Gerben Willers, Willemijn van Drunen, Ingrid Commandeur, Joey Verberkt, Oscar Murillo, Marlou Stolk (Ro Theater), Bruce Tsai (Opperclaes), Sander van Loon (Mesh Print Club); Tim Braakman en Joost Geertsma (Latsplak); Wilke Heijnen (AAMU), Marc Klein (Kroonpart); David Baumgarten (The Hidden Path Berlin); Eva van Diggelen en Jannet de Goede (Kunsthal).

In samenwerking met: HipHopHuis

Thema: All Together Now, Made By MAMA

Omvang XL

Wat gebeurt er als je een groep jonge meisjes een aantal maanden hands on met de kunstgeschiedenis en kunstproductie laat kennis maken? Wat gebeurt er als je zo'n groep naar een groepstentoonstelling toe laat werken. Wat zijn de resultaten en wat is de inhoudelijke waarde? Zijn dat de tastbare objecten die de individuele deelnemers produceren of ontstaat er een groepsdynamica die om is te zetten in een grote energieke eindpresentatie? Naar ons inzien was het laatste van enorme meerwaarde. Een collectief van negen jonge dames zette een energieke show neer die bruisde van potentie. Met trots presenteerde MAMA dan ook de eerste tentoonstelling van *Onskruid*, het collectief van negen meisjes dat is ontstaan uit het talentontwikkelingsproject *All Girls Street Art Collective*.

Het project is het eerste Rookies Junior traject, de nieuwe tak aan de talentontwikkelingstrajecten van MAMA. Het Rookies Junior traject is een in de tijd afgebakend traject waarbij een selecte groep jongeren in de praktijk leert over het kunstenaarschap en de kunstwereld.

MAMA gelooft erin dat het zelf creëren van kunst voor deze doelgroep een belangrijke motivatie is om zich met kunst & cultuur te identificeren en daar blijvende interesse voor te ontwikkelen. Door middel van workshops door diverse kunstenaars, excursies, intensieve coaching en projecten op locatie heeft het collectief in 8 maanden diepgaande kennis opgedaan over kunst & cultuur, hebben de meiden een gedegen inleiding gehad in hun eigen kunstenaarschap en leerden zij over het werk voor en achter de schermen van een culturele instelling.

Iedere fase in het project had een andere focus, de eerste twee fasen waren vooral leren, de laatste twee fasen betroffen opbouwen zelfstandigheid, kwaliteit van het werk, overdracht en enthousiasmeren van peers (Onskruid gaf street art lessen en rondleidingen aan hun eigen medeleerlingen) en spin offs in de vorm van opdrachten van externe opdrachtgevers. Zo maakte Onskruid in opdracht van de Kunsthal een grote muurschildering voor de tentoonstelling *The Fashion World Of Jean Paul Gaultier*, en deden zij een street art publieksproject voor Kunstaanbod Houten en het Aboriginal Art Museum in Utrecht (AAMU).

In de begeleiding en medeontwikkeling van het *All Girls Street Art Collective* waren zestien (meer ervaren) Rookies betrokken, in alle projectfasen. Ook voor hen heeft *het All Girls Street Art Collective* nieuwe kansen geboden om te leren en zich te ontwikkelen.

Het HipHopHuis heeft de meiden gastvrij onderdak geboden in de vorm van een atelier, en heeft met name in de laatste fasen de meiden ook mede-

begeleid en laten delen in hun netwerk. We zijn erg benieuwd naar de ontwikkelingen van het collectief in de toekomst.

Jean Paul Gaultier @JPGaultier 6 feb. 2013
“@allgirlsstreet: @JPGaultier: All Girls Street Art Collective @Kunsthal graffiti piece
@ShowroomMAMA pic.twitter.com/9dOZ7IRr fab work girls!

Chicks And The City @RadioChicks 4 apr. Was weer een hele leuke radio show met de dames van #OnsKruid! @ShowroomMAMA
<http://m.tmi.me/QZIYJ> pic.twitter.com/LikeWkuRJQ

Met dank aan: Gemeente Rotterdam, Dienst Kunst en Cultuur, Fonds Cultuurparticipatie, Kroonpart.

Pitch

Type: opdracht

Data: maart, april

Deelnemers: Studio Mals <http://www.studiomals.nl/>
Team Thursday <http://www.teamthursday.com/>
OONA <http://www.oona.nu/>

Marieke de Rooij <http://www.mariekederooy.com/>
Thema: Brought to you by MAMA, Made by MAMA
Omvang: S

Showroom MAMA was op zoek naar een grafisch en strategisch vormgever voor haar communicatiemiddelen. De aanleiding voor deze pitch was MAMA's gewijzigde programma en manier van tentoonstellen. Het winnende team / de winnende vormgever denkt na en mee over een overkoepelende vorm en strategie om MAMA's programma efficiënt te communiceren. De nieuwe uitingen moeten gericht zijn op het vergroten van het bereik onder zowel onze primaire doelgroep van jongeren tussen de 16 en 26 jaar oud als een kunstpubliek van subsidiënten, kunstenaars, kunstcritici, sponsors en verzamelaars.

De pitch werd uitgeschreven voor vier deelnemers die werden geselecteerd door Showroom MAMA. Pitches van de deelnemers werden beoordeeld door een jury bestaande uit Ariadne Urlus, Gerben Willers en Sandra van Dongen, hoofd communicatie van Museum Boijmans van Beuningen. We kregen van vier Rotterdamse ontwerpers/ontwerpbureaus een korte presentatie (max. 30 minuten) waaruit feeling en affiniteit sprak met MAMA en MAMA's programma: Team Thursday (Simone Trum en Loes van Esch), Mals (Silas Nout en Martin van der Molen), Marieke de Rooij en OONA (Sander van Loon en Merijn van Essen). De pitch werd gewonnen door de ontwerpers van OONA en met hen zijn we een verregaand project ingegaan m.b.t de communicatie van MAMA. De resultaten werden in de loop van 2013 zichtbaar en zijn in volledige ontwikkeling. MAMA denkt dat

de pitch van OONA een goed voorbeeld is voor de breedte waar we de BKV gelden voor gebruiken.

MEME @ MAMA

Type: groepstentoonstelling

Data: 11 – 16 mei

Kunstenaars: Maurice Gobert, Simcha van Helden, Diedrik Sibma, Maud Vink, Rowan van As, Jasper Lammers, Henry Schofield, Andrea Grevink
Samengesteld door: Gerben Willers & Margriet Brouwer

Thema: Internet Aware, Made by MAMA

Omvang M

Een ander project waarin educatie en tentoonstelling hand in hand gingen was *MEME @ MAMA*. In het project *MEME @ MAMA* hebben studenten van de Willem de Kooning Academie (WdKA) zich verdiept in internetmemes. Een internetmeme is een concept dat van persoon tot persoon wordt verspreid via het internet in de vorm van een foto, video- of audiobestand, gerucht, citaat; via elk internetkanaal dat vrijwillig delen toelaat. Tijdens het project *MEME @ MAMA* hebben de studenten van de Willem de Kooning Academie de memes vanuit verschillende hoeken benaderd en onderzocht. Zij werden hierbij ondersteund door MAMA's stafleden Margriet Brouwer en Gerben Willers. Florian Cramer, lector aan het Piet Zwart Instituut in Rotterdam, stond de studenten bij met waardevolle kennis. Het onderzoek van de studenten is uiteindelijk uitgemond in een tentoonstellingsvoorstel waarin het analoog delen en verspreiden van informatie, parallel aan de digitale manier van informatieverspreiding, wordt onderzocht.

Het project *MEME* met studenten van de WdKA is ontwikkeld in samenwerking met het ontwikkelteam van de academie en wordt een jaarlijks onderdeel van het curriculum van de WdKA. MAMA overweegt om in het vervolg met de WdKA het project op andere wijze in te richten. De aansluiting van onderzoek naar resultaat in de showroom bleek voor de studenten te snel en daardoor in te boeten op kwaliteit. In het vervolg zal er een periode in worden gepland tussen onderzoek en resultaat, waarbij evaluatie en ontwikkeling van eigen werk centraal staat.

Met dank aan: Willem de Kooning Academie.

SWEET SIXTEEN. 15 jaar Showroom MAMA

Type: publicatie, boekpresentatie

Data: 10 mei

Met bijdragen van: Rishi Badal, Baschz & Selfcontrolfreak, Boris van Berkum, Karina van Bezooijen, Marc Bijl, Elger Blitz, Luuk Bode, Boudewijn Bollmann, Tim Braakman, Jemima Brown, Joost ten Bruggencate, Arno Coenen, Charlie Dronkers,

Janna Haring, Petra Heck, Sanne Helbers, Sander F. van Hest, Fons Hof, Wayne Horse, Jeroen Jongeleen, Rufus Ketting, Lori van Vlerken, Johan Kleinjan, Lastplak, Benjamin Li, Jaleel-Roy Lindsey, Lody Meijer, Louisa Menke, Eva Nobbe, Ashley Nijland, Jesse van Oosten, Parra, Martine Poot, Ken Pratt, Ewoud van Rijn, Rafaël Rozendaal, Lena Ruffli, Geert ter Steeg, Koen Taselaar, Renée van Trier, Brad Troemel, Ariadne Urlus, Sanne Verplanke, Ari Versluis, Pieter Vos, Florian Waldvogel, Kees Weeda, Gerben Willers, Emma van Wolferen en Sue An van der Zijpp.
Onder redactie van: Ariadne Urlus, Christel Vesters en Emma van Wolferen
Advies: Boris van Berkum
Ontwerp: Studio Mals (Martin van der Molen en Silas Nout), Rotterdam
Thema: All Together Now, Made by MAMA
Omvang: XL

Met trots presenteerde MAMA 10 mei 2013 haar langverwachte jubileumboek: *Sweet Sixteen. 15 jaar Showroom MAMA*. Met dit boek vierden we ons vijftien-, inmiddels zestienjarige, bestaan. *Sweet Sixteen. 15 jaar Showroom MAMA* biedt inzicht in de dynamiek en werkwijze van MAMA door de jaren heen: hoe een klein hoekje op de Witte de Withstraat in Rotterdam snel uitgroeide tot het invloedrijke podium voor de hedendaagse beeldcultuur. Het boek geeft inzicht in spraakmakende MAMA projecten én mensen in de vorm van interviews, columns en vooral veel beeld. Het boek onderstreept het belang van de organisatie voor de kunst en het publiek. Het boek geeft vele voorbeelden van de MAMA kunstenaars en projecten door de jaren heen. Ontwerpbureau 75B bijvoorbeeld. Zij speelde een belangrijke rol in de beginjaren van MAMA, en vice versa, MAMA was voor hen een opstap naar het grotere werk. Memorabel is ook het project Flyer-dam uit 2007 van Gyz la Rivière, maar ook een keur aan recente projecten komt aan bod van bijvoorbeeld Wayne Horse, Louisa Menke, Brad Troemel en Ryan Trecartin & Lizzie Fitch. Uiteraard biedt het boek talloze voorbeelden van kunstenaars wiens werk MAMA al vroeg oppikte zoals Rafäel Rozendaal of Ola Vasiljeva.

Aan *Sweet Sixteen* werkten een groot aantal Rookies mee: alle interviews zijn door Rookies afgenomen, de beeld- en tekstredactie werd door Rookies gedaan. Voor ontwerpers Mals was het een eerste boek, en een kickstart voor hun carrière. Voor het boek *Sweet Sixteen* is een (succesvolle) crowdfunding gehouden via Voordekunst. Ook advertentieverkoop heeft aanzienlijk bijgedragen aan het budget voor het boek. Bogue heeft een special gemaakt voor *Sweet Sixteen*. *Sweet Sixteen* ligt in voorraad bij het Centraal

Boekhuis en is tevens (nog) te koop via de webshop van Trichis Publishing en in de showroom.

Met dank aan: Gemeente Rotterdam, Dienst Kunst en Cultuur, Prins Bernhard Cultuurfonds, Stichting Elise Mathilde Fonds, Breeman Talle Fonds, G. Ph Verhagen Stichting, Stichting Bevordering van Volkskracht, donateurs Voordekunst en adverteerders.

Survey

Type: solotentoonstelling, performances
Performances: 15 –20 juni
Tentoonstellingsdata: 22 juni – 4 augustus
Kunstenaar: Ryan McNamara (US 1979)
Samengesteld door: Gerben Willers
Thema: All Together Now
Omvang L

Wat gebeurt er als je het publiek door middel van veertien multiple choice vragen een eigen performance laat samenstellen? Wat gebeurt er als je de kunstenaar een week met zijn eigen assistent en twee Rookies laat samenwerken om deze meer dan honderd performances uit te voeren en laat registreren? Je krijgt dan zoiets als *Survey*, een tentoonstelling waarin werd opgetreden, waar mensen los gingen, de kunstenaar op zijn knieën, in touw gewikkeld en met tape om zijn gezicht gebonden door de tentoonstellingsruimte rolde. *Survey* was een perfect voorbeeld voor een tentoonstellingsconcept waarin de kunstenaar het publiek een erg grote hand gaf in wat ze te zien kreeg. Aan de hand van een formulier konden er 754.974.720 verschillende performances worden samengesteld door het publiek. Ryan en zijn assistenten voerden het uit. De performances werden gefilmd en live gestreamd, en van 22 juni tot 4 augustus was in de showroom een installatie te zien met een selectie van de performances. De installatie was tegelijkertijd een performance arena waarin bezoekers zelf hun eigen performances konden organiseren aan de hand van McNamara's instructies. Ryan McNamara won eind 2013 Performa 13, de genommeerde internationale prijs op het gebied van performancekunst.

Twist & Shout

Type: kunst in openbare ruimte
Onthulling en workshop: 12 juli
Kunstenaar: Martand Khosla
Thema: Urban
Locatie: Willemsplein Rotterdam
Omvang: XL

Twist & Shout van Martand Khosla uit New Delhi is het winnende ontwerp van de internationale idee-enwedstrijd Reclaiming the Street die Showroom MAMA in 2010 uitschreef. *Twist & Shout* is geko-

zen uit meer dan 85 ingezonden ontwerpen van studenten, kunstenaars, skateboarders en ontwerpers van over de hele wereld met affiniteit met de skateboardcultuur. De wedstrijd riep op tot het indienen van ideeën voor een object dat skatebaar moest zijn maar ook als kunstwerk interessant moest zijn. Wij wilden de kwaliteit van de openbare ruimte verbeteren en een brug slaan tussen verschillende gebruikers van die ruimte. De skateboardcultuur vormde vanuit de idee van de 'spelende mens' en de stad als speelplaats het uitgangspunt. Bij de wedstrijd verscheen de gelijknamige publicatie: *Reclaiming the Street*.

Het winnende ontwerp is even simpel als doeltreffend: een gedraaide strook ("wokkel"). De vorm is afgeleid van de bewegingen van skateboarders: een vloeiende, doorgaande beweging. In al zijn eenvoud is de vorm van grote sculpturale schoonheid. De draaiing is zo ontworpen dat de skateboarder zo veel mogelijk uitdaging wordt geboden. Wethouder Antoinette Laan heeft op 12 juli *Twist & Shout* feestelijk onthuld. De ontwerper Martand Khosla was aanwezig. Vervolgens werd iedereen uitgenodigd voor een skateboardles (alle leeftijden) door Louisa Menke en Leander Geelhoed. *Twist & Shout* vormt een heel mooie aanvulling op de bestaande skatevoorzieningen in Rotterdam maar ook op de Rotterdamse collectie kunst in de openbare ruimte. Showroom MAMA is er heel trots op dat de realisatie – met vereende krachten – is gelukt.

<http://www.labkultur.tv/en/blog/skateboarding-transforming-urban-landscape>
Twist and Shout Artikel "Skateboarding transforming the urban landscape, Reclaiming the street with boards"

Met dank aan Stichting DOEN, de Gemeente Rotterdam, CBK Kunst in de openbare ruimte, Deelgemeente Rotterdam Centrum.

OONAlympics

Type: tentoonstelling, participatieproject, events
Data: 17 augustus – 15 september
Kunstenaars: OONA (Sander van Loon (NL 1985) & Merijn van Essen (NL 1983))
Met medewerking van: Babis Daoutis, Bart Boogaard, BAR, Boudewijn Bollmann, Buurtbestuurt Cool, Buurtlab, Caja Sieben, COS (Cool op straat), Cultuurscout Centrum Menno Rosier, Daniel Bennett, Deborah Riupassa, FC Zylyn, Fietstaxi Rotterdam, Gaston Jongerenburger, Gido Cuppens, Jeanine Vloemans, Joey Verberkt, Karst Tjoelker, Kunstblock, Lauren Brand, Machiel van der Plas, Marèl Jap-Sam, Merijn Haenen, Mike Leach (Mesh Print Club), Perry Kruithof, Sander van der Pol, Sarah Schönberger, Schotse Kerk, Steven Lukas, Suzanne Koopstra, TOS (Thuis op straat), Vincent

van Gorkom, Wereld van Witte de Withkwartier, Wijkatelier (Jeanne Works), Waalse Kerk, Yos Purwanto en vele anderen.

Locatie: Showroom MAMA, speelplein 't Landje, Schotse Kerk, Waalse Kerk, BAR

Samengesteld door: Gerben Willers

Thema: All Together Now, Brought To You By MAMA, Made By MAMA

Omvang XL

Showroom MAMA was tussen 17 augustus en 16 september 2013 de uitvalsbasis voor een sportief en kunstig zomerprogramma. *OONAlympics*, een samenwerking tussen ontwerp bureau OONA en Showroom MAMA, bestond uit een serie, bijna dagelijks georganiseerde sportevenementen van zowel bestaande, vergeten als variaties op sporten en spellen. Het volledige programma werd gecommuniceerd via de website www.oonalympics.com, waarop men zich tevens als deelnemer kon inschrijven. *OONAlympics* was een project dat door middel van de verschillende spellen en sporten enorm veel mensen uit verschillende subculturen en van verschillende leeftijden wist te bereiken. Alle MAMA Rookies hebben de hele zomer als spelleiders in de showroom en op locatie gewerkt.

Voor OONA is de sociale betekenis van vormgeving van groot belang; een essentiële eigenschap van ontwerpen is voor hen om verbindingen tot stand brengen tussen boodschapper en ontvangers. Ook ontwikkelde OONA voor de *OONAlympics* een grafische identiteit om buurt gedurende het project om te turnen tot een *OONAlympisch* park. De betrokkenheid van de buurt was van essentieel belang voor het slagen van het project.

De OONAlympische spelen vonden plaats in de Rotterdamse wijk Cool, een divers samengestelde wijk met relatief veel ruimte voor buitenleven. Ouders uit heel Rotterdam brengen er hun kinderen naar school en er is een grote groep actieve buurtbewoners die zich op verschillende manieren inzet voor de wijk. Er zijn verschillende kerken, een skatepark, buurtverenigingen, sportclubs etcetera. Sport maakt een belangrijk deel van uit van de inrichting van de ruimte. De buurtscout is actief in het bij elkaar brengen van de verschillende groepen bewoners door middel van sport en spel. Ook komt de Rotterdamse kunstwereld hier samen op de culturele as. De *OONAlympics* hadden als doel al deze verschillende groepen in Cool samen te brengen en blijvende verbindingen tussen wijk, sport en cultuur te bewerkstelligen. Een belangrijke dag hierbij was de afsluitende familiedag van Festival De Wereld van het Witte de Withkwartier, georganiseerd door OONA en showroom MAMA.

Met dank aan: Deelgemeente Rotterdam Centrum, Thuis op Straat (TOS), Cool op Straat (COS).

OONALympics tijdens Festival De Wereld van het Witte de WithKwartier

Type: festival, familiedag, events

Data: 13, 14, 15 september 2013

Kunstenaars: OONA

Locatie: Showroom MAMA, speelplein 't Landje, TENT, V2_, WORM, Witte de With, RSI The Attraction

Samengesteld door: OONA, Kunstblock, Rookies

Thema: All Together Now, Made by MAMA

Tijdens Festival De Wereld van Witte de Withkwartier werden de *OONALympics* zeer feestelijk afgesloten. OONA en MAMA sloegen de handen ineen om in alle (kunst)instellingen in de Witte de Withstraat OONALympische spellen te ontwikkelen.

In elke kunstinstelling vond een spel plaats dat inhoudelijk was gerelateerd aan de tentoonstelling die er op dat moment in die instelling te zien was. Er werd bijvoorbeeld gemediteerd in Witte de With: Center for Contemporary Art waar op dat moment de tentoonstelling van AA Bronson te zien was, en er werd blind getekend in TENT waar Dark Matters te zien was. In V2 waren er de spelinstallaties van Chin-Hsiang Hu. In WORM was er de decibel contest. Maar ook waren er clinics en spellen op 't Landje en kon men stuntsteppen bij RSI The Attraction. Kinderen die minimaal vijf spellen speelden, en dus inhoudelijk kennis maakten met vijf kunstinstellingen, kregen een medaille.

In totaal bereikten MAMA en OONA met de spelroute op familiedag meer dan 700 jonge deelnemers (jonger dan 12 jaar oud) en hun ouders en was het mede daarom voor ons een van de meest waardevolle projecten van 2013.

Met dank aan: Deelgemeente Rotterdam Centrum, Thuis op Straat (TOS), Cool op Straat (COS), Rotterdam Festivals, Stichting Kunstblock.

100 % HEDENDAAGS

Type: kunsteducatie

Data: vanaf september 2013

Deelnemende Rookies: Bram Verhoef, Berber Schröder, Emma van Wolferen, Eva Nobbe, Lesley Wijnands, Malina Spoor, Marèl Jap-Sam, Martine Poot, Rishi Badal, Romée Mulder

Samengesteld door: MAMA, Witte de With, Center for Contemporary Art; TENT

Thema: All Together Now

Omvang: XL

Samen met TENT en Witte de With heeft MAMA een educatief totaalpakket ontwikkeld voor het voortgezet onderwijs over kunst van nu. Ieder van deze drie instellingen heeft een aantoonbare, door de jaren heen opgebouwde expertise op het gebied van kunsteducatie. Alle drie met een eigen focus: Showroom MAMA zet in op talentontwikke-

ling en praktijkverdieping, bij TENT staan kunstervaringen met kunstenaars centraal, en Witte de With richt zich op peer-to-peer projecten, discussie en debat.

Margriet Brouwer: *'Iedere instelling heeft zijn expertise in kunnen zetten in dit gezamenlijke programma; de combinatie van hedendaagse kunst, actieve educatie, discussie en jong talent maakt het programma tot een uitdagende mix voor het voortgezet onderwijs'*.

Tijdens *100% Hedendaags* maken leerlingen kennis met hedendaagse kunst in de breedste zin van het woord. Docenten kunnen zelf bepalen welke van de drie instellingen ze met hun klas bezoeken en /of een workshop. In de *100% Hedendaags* workshop onderzoeken leerlingen wat voor type kunstenaar zij zouden kunnen zijn en werken vervolgens individueel of collectief aan een beeldend werk. De rondleidingen en workshops worden ontwikkeld en begeleid door de MAMA Rookies. Tijdens *100% Hedendaags* worden jongeren op een stimulerende en toegankelijke manier uitgedaagd kennis te maken met hedendaagse kunst. Hierbij worden hun vragen, interesses, associaties, verwondering of verontwaardiging als uitgangspunt genomen. Met *100% Hedendaags* investeert MAMA ook in de volgende generaties kunstpubliek. <http://100procenthedendaags.nl>

Onskruid: De serie

Een 4-delige jeugdserie over ambities, vriendschap en street art

Type: film

Data : Première Lantaren/Venster 18 september 2013

Artistiek producent: Marel Jap-Sam

Regie: René van Zundert

Producent: Showroom MAMA, Margriet Brouwer

Animaties: Janneke Meekes

Thema: Eyes Wide Open, Brought to you by MAMA, Made by MAMA

Omvang L

Gedurende het project *All Girls Street Art Collective*-project werd Onskruid gevolgd door de jonge filmmakers René van Zundert (Rotterdam, 1981) en Marèl Jap Sam (Spijkenisse 1989). In de docu-serie worden aan de hand van interviews en animaties portretten geschetst van ambitieuze meiden in ontwikkeling die één ding gemeen hebben: een passie voor street art. De kijker ervaart de eerste stappen die de meiden in de kunstwereld zetten en hun omgang met nieuwe verantwoordelijkheden en mogelijkheden.

Onskruid de serie is uitgebracht op DVD en in (besloten) première gegaan op 18 september 2013 in Lantaren/Venster Rotterdam. Op dit moment wordt er gewerkt aan de distributie van de serie op

filmfestivals. Het streven is in 2014 om de serie op (nationale) televisie te krijgen. Daarna is de serie ook te koop. Voor de documentaireserie is (succesvol) een crowdfunding actie op Voordekunst gestart, en is een benefiet veiling georganiseerd. Onskruid: De serie toont hoe de jonge street artists omgaan met vriendschap, idealen en volwassen worden.

Door kansen te grijpen creëren de meiden een plek waar zij zich thuis voelen. Onskruid bewijst: je kunt zijn wie je wilt zijn.

Met dank aan: Jongerenbijdrageregeling Thuis op Straat (TOS), Stichting Bevordering van Volkskracht.

EN VERDER

Type: soloproject / performance

Data: 5 oktober 2013

Kunstenaar: Rosa Sijben (NL, 1988)

Samengesteld door: Gerben Willers

Thema: All Together Now, Made by MAMA

Omvang M

EN VERDER van Rosa Sijben was een ander bijzondere project. Rosa Sijben organiseerde een expeditie door de Maastunnel in Rotterdam en ontwikkelde hiervoor een 'situationistische choreografie' met dertig figuranten en een sculptuur van meer dan drie meter groot. Tijdens *EN VERDER* vonden er drie expedities plaats vanuit MAMA. Op de fiets begaven de deelnemers zich naar een daarvoor nog niet bekendgemaakte locatie voor een intrigerende en vervreemdende performance.

Rosa Sijben studeerde in 2012 af aan de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam. Sindsdien deed ze mee met meerdere groepsprojecten in binnen- en buitenland. In haar performances, installaties en objecten be vraagt ze de bedoeling van voorwerpen en handelingen. Ze speelt met ogenschijnlijk tegengestelde categorieën zoals vorm en functie of de scheidslijn tussen kunst en het alledaagse leven. De werken van Rosa staan nooit op zichzelf, maar creëren een situatie om zich heen waar het publiek deel van uitmaakt. Hiermee sloot *EN VERDER* aan op de inhoudelijke lijn All Together Now van Showroom MAMA. In dat thema is er aandacht voor 'participant activated installations' en performances waarin een rol is weggelegd voor participatie van het publiek. Kunstenaars zijn de aanjagers van evenementen en avonden die zonder hun voorwaarden nooit zouden bestaan.

Het bijbehorende kunstwerk dat in de showroom als "decor" voor de aankondiging van de performance diende is aangekocht door offshorebedrijf Heerema, Rotterdam. Van de performance is een registratie gemaakt, te zien op <http://www.rosasijben.nl/en-verder/>.

The Fear of Missing Out

Type: solotentoonstelling

Data: 12 oktober – 3 november 2013

Kunstenaars: Jonas Lund (SE 1984)

Samengesteld door: Gerben Willers

Thema: Internet Aware, Made by MAMA

Omvang: L

De meest subversieve tentoonstelling die MAMA in haar geschiedenis heeft gehouden is Jonas Lund's *The Fear of Missing Out*. Jonas Lund ontwikkelde een algoritme dat voor hem de meest succesvolle tentoonstelling en kunstwerken berekende aan de hand van kunstwerken van collega kunstenaars. Jonas Lunds algoritme ontrok de data uit alle bestaande online kunstdatabanken die er op het wereldwijde web aanwezig zijn. De premissen die Lund daarbij stelde was dat de werken moesten zijn van kunstenaars die een stapje verder waren in hun carrière. Zodoende verzamelde Lunds algoritme de titels, formaten, materialen en beschrijvingen van alle kunstenaars die waren geboren tussen 1979 en 1983 die soloprojecten hadden in een aantal belangrijke musea in de wereld. Twee weken voor de opening van de tentoonstelling rolden de instructies uit Jonas Lund's computer en moest hij dertien werken produceren aan de hand van evenzoveel instructies. Zodoende waren er in MAMA een beschilderd touw te zien, een zwart canvas, een verongelukte motorfiets en een 'videoloop in kokosnootzeep'. Voor deze tentoonstelling werkte MAMA's curator Gerben Willers een jaar lang samen met Jonas Lund.

The Fear of Missing Out haalde de Huffington Post en het invloedrijke weblog Furtherfield en dook de afgelopen maanden op in talloze discussies over de kunst gebaseerd Big Data als trendzetter en een van de meest invloedrijke tentoonstellingen ooit georganiseerd op het grensvlak van internet, kunst en big data.

ROOKIES MA

Type: Rookies MA

Periode: november 2013 – november 2014

Rookies MA: Athena Gronti, Jaleel-Roy Lindsay, Lauren Brand, Niki Palmen, Rishi Badal, Rory van Wingerden

Mentoren: Tanja Elstgeest, Willemijn van Drunen, Gyz la Rivière, Gerben Willers, Margriet Brouwer
Coördinator: Karina van Bezooijen

In november 2013 is een nieuwe (derde) lichte Rookies MA gestart, MAMA's DIY antwoord op de curatorenopleiding. Rookies MA is een verdiepend traject dat aan een selecte groep Rookies de kans biedt om een eigen project van A tot Z te ontwikkelen. Het richt zich op de aanstaande kunstprofessional en curator. Door de combinatie van intensieve begeleiding vanuit de staf en mentoren en

workshops van externe professionals biedt Rookies MA de perfecte situatie voor Rookies om de praktijk van een culturele instelling te ervaren en een eigen project te conceptualiseren en ontwikkelen. Er is kennisoverdracht tussen generaties en vanuit verschillende kennisdomeinen; masterclasses en excursies maken daar deel van uit. Rookies MA is een aanscherping van haar voorganger, de curatorenopleiding Mr. Miyagi, Curating Tomorrow.

De selectie van de Rookies MA 2013/2014 is in nauwe samenwerking met de mentoren gemaakt. Door de samenwerking met Tanja Elstgeest van het Productiehuis en (in 2014) de partners in het Kunstblock treedt het traject bewust buiten de kaders van de beeldende kunst en zoekt naar cross-overs. Ook draagt het Productiehuis bij aan het traject door de Rookies MA toegang te bieden tot diverse theaterstukken met de nadruk op jonge makers en regisseurs en een kijkje achter de schermen. Het HipHopHuis biedt (net als bij Rookies Junior) in 2014 weer een eigen werkplek aan de Rookies MA.

De presentatie van de Rookies MA is in september 2014 gepland. De presentatiemogelijkheden en -vormen worden uitgebreid en gevarieerd met de mogelijkheden en contacten die het Productiehuis en de Kunstblock partners bieden. In ieder geval staat een productie voor het Festival De Wereld van het Witte de Withkwartier gepland en hebben de Rookies MA een presentatie-performance gegeven in de live-show De Derde Dinsdag van 17 december 2013. De diverse samenwerkingen bieden de Rookies MA een groter netwerk en ook een meer internationale oriëntatie.

Redefining What Matters

Type: solotentoonstelling
Data: 23 november 2013 – 12 januari 2014
Kunstenaar: Claire van Lubeek (NL, 1990)
Samengesteld door: Gerben Willers
Thema: Eyes Wide Open, Brought to you by MAMA, Made by MAMA
Omvang: M

Met trots presenteerde MAMA de jonge getalenteerde Rotterdamse kunstenaar Claire van Lubeek. In *Redefining What Matters* legde Van Lubeek de taal en teksten van Amerikaanse motivatiecoaches onder een vergrootglas. Onder begeleiding van Gerben Willers maakte Claire van Lubeek een geheel nieuwe installatie. In een op succes gerichte maatschappij is het bijna ondenkbaar dat iemand faalt. Onze sociale profielen staan vol met onze successen terwijl mislukkingen veelal worden verzwegen. Van Lubeek ontleedde een motivatiespeech en maakt hiervan een verwrongen soundtrack. MAMA's pu-

bliek kon naar de verontrustende soundtrack luisteren vanuit een massagestoel terwijl het loze prestatiediagrammen kreeg voorgeschoteld. Op 12 december 2013 organiseerde Claire van Lubeek voor onze bezoekers een seminar om weer positief het leven te hervatten en succesvol te worden.

*Chris van der Meulen @vladiwostok 13 dec.
Dank @ShowroomMAMA Het gaat een stuk beter met me sinds ik het seminar van Claire Lubeek heb meegemaakt.*

The Standees

Type: solotentoonstelling, film
Data: 23 november 2013 – 12 januari 2014
Kunstenaar: Remty Elenga
Samengesteld door: Gerben Willers
Thema: Eyes Wide Open, Brought to you by MAMA, Made by MAMA
Omvang: M

De titel van Elenga's tentoonstelling is ontleend aan de bordkartonnen reclameobjecten die in bioscopen worden gebruikt om films te promoten: standees. Remty Elenga, zelf parttime werkzaam in Cinerama Filmtheater in Rotterdam, heeft een groot aantal van deze standees verzameld. Gedurende 2013 werkte ze in nauwe samenwerking met MAMA's curator Gerben Willers aan de realisatie van een nieuwe film en installatie waarin de standees de hoofdrol hebben.

The Standees is geïnspireerd is op de filmindustrie en haarsterrendom. In een geënceneerde wereld dolen een aantal geconstrueerde karakters door een hotel. In *The Standees* kregen de bordkartonnenversies van bekende acteurs een nieuwe rol, in een nieuw verhaal. Wat de personages daar precies doen of wat ze samenbracht bleef onbekend. In het hotel lijken ze alleen te zijn, geïsoleerd van hun omgeving, gevangen in hun eigen eenzaamheid en verveling.

PUBLIEKSBEREIK EN COMMUNICATIE

Publieksbereik

In 2013 heeft MAMA met haar producties, tentoonstellingen en events 189.604 personen bereikt.

MAMA's eigen (120m²) showroom kan dit soort aantallen niet bereiken. Een groot deel van ons publieksbereik is dan ook toe te rekenen aan onze projecten en events op locatie en in samenwerking. Samenwerken is een strategische leuze om het publieksbereik zo groot mogelijk te maken. De Onskruid samenwerking voor de tentoonstelling Jean Paul Gaultier in De Kunsthall was bijvoorbeeld goed voor maar liefst 170.049 bezoekers. Ook vorig jaar droeg onze 15 jaar showroom MAMA in De Kunsthall bij aan het grote publieksbereik, tijdens de 15 jaar showroom MAMA tentoonstelling.

Als De Kunsthall bezoekers niet worden meegerekend komen we aan de 19.555 bezoeken. In en rond de showroom is het publieksaantal door de jaren heen stabiel rond de 15.000 bezoekers per jaar. Door het groeiende belang van talentontwikkeling in onze bedrijfsvoering is een groter deel van onze werkzaamheden niet primair gericht op presenteren en (dus) niet altijd publiek toegankelijk of niet voor een groot publiek interessant. We zullen in de toekomst dan ook doorgaan op de ingeslagen weg en veel samenwerken en MAMA producties presenteren op locatie, in en buiten Rotterdam, om zo heel veel mensen te bereiken.

Communicatie

Effectieve communicatie is de sleutel tot het bereiken van het publiek en speelt een grote rol in de zichtbaarheid van de instelling. Wie niet groot is, moet slim zijn. Te midden van de vele nieuwe hotspots en collega-culturele instellingen is het de opdracht het jonge publiek blijvend te betrekken bij ons programma. Extra uitdaging is een ruimer (meer divers) scala aan publieksgroepen bereiken. Ook het zichtbaar maken van het niet-publiek toegankelijke deel van onze programmering is een belangrijke opgave. Hierin speelt communicatie een sleutelrol.

MAMA heeft een open en sterk imago bij met name jonge mensen, en een speelse manier van communiceren die goed werkt: veel via-via, mouth-to-ear, e-mailingen, Facebook, Twitter, Youtube, stickers, website en intensief een-op-een flyeren. De trend is om steeds meer en frequenter sociale media toepassingen in te zetten, ook met inzet van ons Rookies team.

MAMA heeft begin 2013 een pitch uitgeschreven voor een aanscherping en herziening van onze communicatiemiddelen, waarvoor wij vier jonge Rotterdamse ontwerpteams hebben uitgenodigd: OONA, Mals, Team Thursday, en Marieke de Rooij. De nieuwe uitingen moesten gericht zijn op het vergroten van het bereik onder zowel onze primaire doelgroep van jongeren als het professionele publiek van kunstenaars, kunstcritici, sponsors en verzamelaars.

Winnaar OONA heeft gedurende 2013 bij elk project costum made drukwerk en digitale uitingen ontworpen, gebaseerd op de idee van verschillende doelgroepen: 'De Liefhebber', 'De Cultuurconsument', 'De Voorbijganger' en 'De Screenager'. OONA ziet vooral mogelijkheden in de persoonlijke benadering, maar zet ook in op inzet van de gevel van het pand (bijvoorbeeld via vlaggen, gebruik van kleurcodes, belettering en borden). Voor OONA is de sociale betekenis van vormgeving van groot belang; een essentiële eigenschap van ontwerp is verbindingen tot stand brengen tussen boodschap en ontvangers. Het project *OONALympics* is een goed voorbeeld van hoe ver de inbedding van communicatie in een participatieproject kan gaan.

MAMA heeft in 2013 geïnvesteerd in gedeelde communicatie en "ruilen", bijvoorbeeld vermeldingen in nieuwsbrieven van Kunstblockcollega's, logo uitwisselingen; en partners in het programma, zoals HipHopHuis, Mothership, Rotterdam Festivals en Willem de Kooning Academie. Kunstblock is een belangrijke factor in het bereiken van een breder en groter publiek. Kunstblock heeft een eigen communicatiebudget en medewerker en voorziet in extra communicatie voor haar partners. Ook de vrijdagavond Kunstblockavond en de live-show De Derde Dinsdag zijn belangrijke marketinginstrumenten voor MAMA.

Communicatiemiddelen

MAMA maakte in 2013 gebruik van diverse communicatiemiddelen. In 2013 zijn – om de effectiviteit ervan te onderzoeken – geen uitnodigingen per post verstuurd, maar is intensiever en meer frequent een-op-een geflyerd en worden flyers naar hotspots en collega-instellingen in Nederland gestuurd. Bij elk project wordt daarbij samen met OONA bekeken hoe deze op de beste manier bij de juiste doelgroep komt. Ter ondersteuning van de communicatie is er een Rookies communicatieteam.

Web en sociale media (Facebook, Twitter, blogs ed) zijn een belangrijke manier voor MAMA om te communiceren met haar doelgroepen.

De projectmatige aanpak van ons programma biedt alle ruimte om per project, of projectreeks, een doelgroepgerichte online communicatieaanpak op te stellen en daar specifieke communicatiemiddelen bij te maken (video, online flyer, banners, etc.)

Het aantal Facebook fans en Twitter volgers steeg naar –afgerond– 3000 en 2200 gebruikers t.o. 2500 en 1500 vorig jaar. Ook Rookies zijn actief op onze Facebook pagina en Twitter account. Er zijn besloten Facebook groepen voor Rookies en Rookies MA en Onskruid.

MAMA's huidige website www.showroommama.nl is eind 2011 online gegaan. In 2013 had de website 18.089 bezoeken en 44.998 pageviews.

*Jean Paul Gaultier @JPGaultier 6 feb. 2013
@allgirlsstreet: @JPGaultier: All Girls Street Art Collective @Kunsthal graffiti piece
@ShowroomMAMA pic.twitter.com/9dOZ7IRr
Fab work girls!*

Regelmatig vinden op projectbasis specifieke communicatie-acties plaats, vaak in samenwerking met jonge ontwerpers. Het project *All Girls Street Art Collective* had – in samenwerking met projectbureau HENK – een eigen nieuwsbrief. Om de Onskruid docu-serie te financieren organiseerde MAMA een veiling in de showroom. Voor het boek *Sweet Sixteen* ontwikkelde vormgevers Mals een communicatiestrategie gebaseerd op de *Sweet Sixteen* sticker, verspreid via Twitter en Instagram. Bogue.nl maakte i.s.m. Studio Mals een vlog over het *Sweet Sixteen* boek. Voor de boeklaunch ontwierp Mals onder andere *Sweet Sixteen* behang. Regelmatig adverteren we met een banner op www.trendbeheer.com.

Bij veel (deel)projecten worden speciale websites en/of blogs gebouwd, of wordt een deel van de content online gedistribueerd, zoals bijvoorbeeld de performances van Ryan McNamara via een streaming website. De Onskruid meiden hadden een eigen Tumblr, Instagram, Facebook en Twitteraccount, naast een (inmiddels weer offline) eigen website. Onskruid is nu te volgen op Facebook. Voor het project *OONALympics* werd www.oonalympics.com gemaakt met informatie en mogelijkheid tot inschrijven voor de verschillende evenementen. Rosa Sibbens project is gedocumenteerd op www.rosasibbens.nl/en-verder/. Voor *100% Hedendaags* is een aparte website ontwikkeld: <http://100procenthedendaags.nl>. Ook Kunstblock is actief op web, Facebook en Twitter met websites voor De Derde Dinsdag en het Festival de Wereld van het Witte de Withkwartier.

Sinds 2013 interviewt performance-interview duo SandWitz MAMA kunstenaars, waarvan vervolgens een kleine publicatie wordt gemaakt.

De interviews zijn ook te lezen op www.sandwitz.com. Inmiddels interviewden zij Oscar Murillo en Ryan McNamara. Deze samenwerking continueren wij in 2014, te beginnen met JODI en Petra Cortright.

Pers

MAMA heeft in 2013 veel persaandacht gegenereerd. De samenwerking met OONA heeft daar zeker aan bijgedragen. Bij elke tentoonstelling genereerde MAMA en/of haar kunstenaars in 2013 redactionele aandacht van een divers geheel aan kranten, websites en blogs, o.a. met reviews in *Elle België*, *Furtherfield*, *ArtForum's Diary Scene* and *herd*, *Metro*, *Trendbeheer*, *Mr. Motley*, *Blikvangen*, *MOMA Inside/Out*, *Bogue*, *We Own Rotterdam*, *AD*, *NRC Next*. MAMA is met name goed vertegenwoordigd in de online versies van genoemde pers en bladen.

<http://blikvangen.nl/2013/06/possible-scenarios/#more-4103> 26-06-2013

Ryan McNamara *Artikel "Possible scenarios" "We kwamen met een lach op ons gezicht en met onze ogen knipperend tegen de felle werkelijkheid naar buiten. Alsof we leuk gedroomd hadden, maar voor de afloop wakker waren geworden."*

"Raising questions about the role of technology and strategy in art, Lund's exhibition at the showroom MAMA in Rotterdam *"The Fear of Missing Out* relies rather unexpectedly on algorithms as the genesis of creation." aldus ARTREPUBLIK.com

http://www.huffingtonpost.com/2013/11/05/jonas-lund-art-algorithm_n_4214211.html

Jonas Lund *Artikel "Controversial New Project Uses Algorithm To Predict Art." "But even if a brave new art world isn't nigh, the questions simmering behind Lund's MAMA exhibit feel newly important given our current technological capabilities. How important is strategizing in an artist's career? What do galleries value?"*

http://www.moma.org/explore/inside_out/tag/showroom-mama-rookies 09-09-2013

Rookies *Artikel "More Chaos, Please: Dutch Teen Programs at the Stedelijk Museum Amsterdam and Showroom MAMA"*

BEDRIJFSVOERING

Organisatie

MAMA is een platte organisatie, met een kleine kern aan vaste staf, en daaromheen een grote groep jonge mensen die voor kortere of langere tijd als Rookie aan MAMA verbonden zijn. Artistieke inhoud, talentontwikkeling en productie zijn bijna compleet verweven. MAMA is de enige presentatie-instelling in Nederland waar jongeren, voor en achter de schermen, zo'n belangrijke, vaak doorslaggevende positie mogen en kunnen innemen. Zij maken deel uit van teams rondom de projecten, bemannen de showroom tijdens openingsuren, gaan op pad als MAMA ambassadeurs, ontwikkelen educatieprojecten, spelen een belangrijke rol in de inzet van sociale media.

Door het werken met jongeren geldt bij MAMA de bijzondere omstandigheid: een wisselende groep van mensen die op vrijwel alle werkprocessen van de organisatie worden ingezet, en vanuit die inzet voor zichzelf ook een leerproces doormaken. Voor de bewaking van de kwaliteit van de activiteiten is de ervaring en visie van de vaste staf een belangrijk aspect, naast het volgen en regelmatig updaten van protocollen die er voor bijna alle onderdelen van de bedrijfsvoering zijn.

MAMA is een flexibele organisatie die probeert zoveel mogelijk kansen te zien en te pakken. We initiëren een groot aantal producties en werken veelvuldig samen. We hebben in 2013 onze bedrijfsvoering afgestemd op de nu tweejaarlijkse subsidiesystematiek wat betreft planning van de programmering en fondsenwerving. We slagen daar vooralsnog goed in, maar het is kwetsbaar. Op organisatieniveau wordt het programma per jaar vastgesteld in het bestuur. Voor de input op het programma werken teamleden samen met directeur, Rookies en een informele klankbordgroep.

De speerpunten van MAMA's bedrijfsvoering zijn: hoge artistieke kwaliteit, talentontwikkeling binnen de organisatie en beheersing van bedrijfsprocessen. Hiervoor worden teamleden, met name curator, in staat gesteld zich breed te oriënteren, in binnen en buitenland, vakliteratuur aan te schaffen, zich bij te scholen middels symposia e.d. Ook het netwerk van gelijkgestemde organisaties en individuen waarbinnen MAMA opereert zorgt voor een continu stroom aan ideeën.

Ondernemerschap

MAMA's visie op ondernemerschap is gebaseerd op haar relevantie voor de nieuwe generatie makers en kunstprofessionals. MAMA kiest voor

een vorm van ondernemerschap die gericht is op het creëren van een meerwaarde voor deze jonge doelgroep.

Dit is een op wederkerigheid gebaseerde relatie, waardoor investeringen in talent, op termijn, ten goede komen aan de eigen bedrijfsvoering, organisatie en programma. Uiteindelijk komen onze investeringen in talent ten goede aan de hele (Rotterdamse) cultuursector.

De oriëntatie op talentontwikkeling waarborgt dat talent ook voor de toekomst zich kan ontwikkelen, zichtbaar wordt, kan experimenteren en zo kan bijdragen aan de kwaliteit van het culturele aanbod in de stad. De spin-offs van actieve (ex)-Rookies dragen bij aan de dynamiek van het culturele veld. MAMA is naast talent forecaster een incubator voor een grote groep jonge smaakmakers.

Ondernemen is in onze visie ook samenwerken. Samenwerken met andere partijen schept mogelijkheden voor schaalvergroting van de projecten, facilitaire ondersteuning, meer zichtbaarheid, gedeelde financiering en gezamenlijke fondsenwerving, ook buiten de publieke sector, naast uiteraard de al genoemde kennisvermeerdering en het uitbeiden van het netwerk. Door samenwerkingen zoals in Kunstblock onderzoekt MAMA nieuwe vormen van culturele productie en diensten. Ook samenwerken met het (kunstvak)onderwijs is belangrijk. Het onderstreept onze brugpositie in het kunstsysteem, tussen onderwijs en de gevestigde kunstwereld in.

In 2013 zijn stappen gezet richting een MAMA dat meer diverse inkomsten heeft en mede daardoor minder afhankelijk wordt van subsidie, waarbij moet worden aangemerkt dat MAMA's missie en de inhoudelijke positie die zij wenst in te nemen, subsidie als de basis van haar bedrijfsvoering onontbeerlijk maakt.

Een belangrijk concept in het werken met de jonge talenten is wederkerigheid. Wij investeren in de praktijk van jong talent, zij geven – soms direct, soms op termijn – een deel van die investering terug: in uren, opdrachten, expertise, ervaring. Wederkerigheid als basis voor denken over de organisatie maakt op termijn MAMA minder kwetsbaar. We worden meer zelfvoorzienend.

Een diversificatie van de inkomstengeldstromen bleek realistisch en we hebben hierin al een stap gemaakt. MAMA is geslaagd in het genereren van (extra) private en publieke fondsen en crowdfunding, mede vanwege de hoge gunfactor voor MAMA's jonge talenten. De mogelijkheden voor het werven van donateurs (MAMA heeft een ANBI status) en uit verkoop (het MAMA shop idee) zijn

nog niet uitputtend onderzocht en zijn zeker nog verder te ontwikkelen, in samenhang met het Brought to you by MAMA.

Personele bezetting 2013

Een bezetting van rond de 4 fte is noodzakelijk om MAMA te exploiteren, het programma op de gewenste kwaliteit uit te voeren en de intensieve begeleiding van jong talent te kunnen waarmaken. In 2013 zaten we daar iets onder, door het niet verlengen van een tijdelijk contract. Het streven blijft een iets grotere bezetting in de toekomst te realiseren. De boekhouding wordt door een externe partij, Force Finance, uitgevoerd.

Ariadne Urlus Directie (0,8 ft)
Gerben Willers Curator (0,8 ft)
Margriet Brouwer Talentontwikkeling (0,8)
Ivo Sieben Techniek (0,5 ft)
Lori van Vlerken Bureau en communicatie (0,4 ft)
Force Finance, Administratie (0,1)

Code Cultural Governance

De Code Cultural Governance wordt sinds 2010 door het bestuur en directie van MAMA toegepast. MAMA volgt het bestuur + directie model en de daarin benoemde principes en best practices. Ook de in de code beschreven directiereglement en bestuursreglement voor dit type organisatie worden toegepast. Met betrekking tot de Best Practice-bepalingen betreffende transparantie en verantwoording kan worden toegevoegd dat MAMA beschikt over profielschets van het bestuur en de relevante (neven)functies van de leden van het bestuur en de directie, en deze op aanvraag toestuurt, maar er voor kiest deze niet in haar jaarverslagen op te nemen.

Samenstelling bestuur 2013

In 2013 hebben een aantal bestuurswisselingen zich voorgedaan. Aad Meijboom, Angela Riddering en Ina Klaassen traden af. De reden hiervoor waren respectievelijk: maximale termijn, nieuwe positie bij Museum Boijmans, en verhuizing. Paulette Verbist, Bart van de Laak en Coen Göebel volgden op.

Bestuur 2013	Vanaf	Tot
Aad Meijboom Voorzitter	1-07-2005	1-07-2013
Paulette Verbist Voorzitter	5-11-2013	2017
Carol Hol Secretaris	01-09-2007	2014
Angela Riddering Penningmeester	29-11-2011	1-11-2013
Bart van der Laak	01-10-2013	2017

Penningmeester Janine Kratzenberg	19-08-2010	2014/2018
Bestuurslid Coen Göebel	1-10-2013	2017

Vanaf 2014

Ingrid Commandeur Secretaris	1-3-2014	2018
Ilse Dankers* Bestuurslid	3-3-2014	2015/2016

*Wisselend Rookie bestuurslid.

Adviescommissie

Tot 2013 had MAMA een vaste artistieke commissie bestaande uit Gyz La Rivière, Geert Mul, Ari Versluis en Saskia van Stein. We hebben per 2013 voor meer dynamiek gekozen en verjonging. De nieuwe adviesraad functioneert minder formeel, meer individueel, en geeft gevraagd en ongevraagd advies op het programma en de bedrijfsvoering.

Adviseurs zijn: Abner Preis, Karin de Wild, Hampus Lindwall, Rafaël Rozendaal, Hicham Khalidi, Karina van Bezooijen, Lotte Haagsma, Jan Melis, Joan Poortman, Moniek Warmer, Karst Tjoelker, Sandra van Dongen, OONA, Tanja Elstgeest, Willemijn van Drunen, Gyz La Rivière, Koen Taselaar, Olof van Winden, Florian Waldvogel, Clementine Degener, Karin Arink, Marianne Toussaint, Nathalie Hartjes, Belinda Hak, Aruna Vermeulen.

Huisvesting

Per 2013 is het kantoor aan de Kromme Elleboog opgezegd om de vaste beheerslasten omlaag te brengen. MAMA koestert haar showroom op de Witte de Withstraat, met haar open karakter en lage drempel. De plek is zichtbaar en goed bereikbaar voor bezoekers en plaats ons midden in de culturele as.

Per 2013 zijn er een aantal flexplekken achter in de showroom gemaakt. Rookies mogen buiten openingstijden de showroom gebruiken. Voor het contact met het publiek is deze oplossing een heel goede. Voor geconcentreerd werken en afspraken is het niet ideaal. Wellicht dat er in de toekomst een Kunstblock oplossing te vinden is. Er wordt vooralsnog meer thuis gewerkt, een investering in ICT is hiervoor nodig, die wij hopen in 2014 te maken met het OCW frictiegeld.

Rookies MA hebben een eigen onderkomen bij het HipHopHuis, zoals ook de Rookies Junior in 2012/2013. Witte de With was ook in 2013 geneureus in het ter beschikking te stellen van m2 bergruimte in hun kelder.

PRESTATIES

MAMA houdt verschillende kerncijfers bij voor verschillende prestatieoverzichten ter verantwoording voor de door haar genoten subsidies. Uiteraard is de basis aan kwantitatieve gegevens steeds dezelfde. In dit overzicht een samenvatting van de meest veelzeggende kerngetallen met beknopte toelichting.

	Jaarverslag 2013		Jaarplan 2013		Jaarverslag 2012	
	Aantal	Aantal bezoeken/ deelnemers	Aantal	Aantal bezoeken/ deelnemers	Aantal	Aantal bezoeken/ deelnemers
Totaal aantal producties	85 (32)	189.604 (19.555)	19	21.000		37.709 (15.881)
Waarvan tentoonstellingen	8		4			
Waarvan presentaties	15		15			
Waarvan events	53					
Waarvan samenwerkingen/coproducties	18					
Waarvan Brought to you by MAMA (BKV producties)	5		2			
Waarvan publicaties	2		1		4	
Waarvan educatieve activiteiten (alle leeftijden, binnen en buiten school/schoolverband)*	12	779 (waarvan 470 VO en MBO)	5	625 (waarvan 100 VO en MBO)	12	1.420
Waarvan talentontwikkelings-trajecten	4 <i>Rookies Jr; Rookies; Rookies MA; Meme met WdKA</i>	65 (waarvan 57 Rookies trajecten en 8 Meme)	2	40		52
Aantal scholen (alle niveaus) waarmee is samengewerkt	15		4		20	
Totaal contacturen Talentontwikkeling en Educatie totaal	3.795		2.528		2.218	
Aantal openingsuren	1.760,5				2.018,5	
Aantal bezoeken website	18.089 <i>bezoeken</i> 44.998 <i>pageviews</i> 13.004 <i>unieke bezoekers</i>		70.000 hits		19.140 <i>bezoeken</i> 53.887 <i>pageviews</i> 12.977 <i>unieke bezoekers</i>	
Social media	<i>Facebook</i> 2.987 <i>Twitter</i> 2.132		<i>Facebook</i> 3000 <i>Twitter:</i> 3000		<i>Facebook</i> 2.434 <i>Twitter</i> 1.522	

Toelichting

We beloofden in ons jaarplan 2013 een totaal van 19 producties en een totaal van 21.000 bezoekers. Het werden in totaal 85 producties: dit zijn alle tentoonstellingen, trajecten, projecten en (kleine) events bij elkaar, met een totaal publieksbereik van 189.604. Dit behoeft uitleg.

De 85 producties betreffen alle producties 2013: tentoonstellingen, publicaties, talentontwikkelings-trajecten, presentaties, (kleinschalige) events, samenwerkingen enzovoort. Alles met stempel MAMA. Sommige producties vallen binnen meerdere categorieën (een presentatie kan ook een tentoonstelling zijn, een nieuw werk kan ook een event zijn.)

Zowel in 2012 als in 2013 zijn de cijfers sterk positief beïnvloed door samenwerkingen. Het aantal producties is zo hoog door het grote aantal kleine events dat MAMA en de MAMA Rookies in 2013 realiseerden, met name rondom de OONALympics in de zomer van 2013. Gedurende de zomermaanden vond bijna dagelijks een OONALympisch spel plaats. Zonder de kleine events zou het aantal producties uitkomen op 32.

Een aanzienlijk deel van het publieksbereik 2013 is toe te rekenen aan de MAMA/Onskruid (Rookies Junior) productie in De Kunsthal voor de tentoonstelling Jean Paul Gaultier, goed voor maar liefst 170.049 meegetelde bezoekers. Als deze niet worden meegerekend komen we aan de 19.555 bezoeken aan en rond de showroom.

Los van de positieve boost die samenwerkingen geven in het totale bereik: de trend is dat MAMA een groot publieksbereik heeft juist door samenwerkingen/coproducties en presentaties/events op locatie, en de spin-offs van de talentontwikkelings-trajecten. In en rond de showroom is het publieksaantal door de jaren heen stabiel rond de 16.000 bezoekers per jaar, wat ook wordt ingegeven door het (kleine) aantal m2. Hierin zit geen tot weinig mogelijke groei. We zullen in de toekomst dan ook doorgaan met de ingeslagen weg, en blijven samenwerken en presenteren op locatie, in Rotterdam en daarbuiten.

Vergeleken met 2012, heeft MAMA minder educatieve bezoekers ontvangen. Echter: in 2012 werden de cijfers educatie behoorlijk gekleurd door onze tentoonstelling – met uitgebreid educatief programma – in De Kunsthal tijdens The Kids Are All Right, 15 jaar showroom MAMA.

In totaal telde MAMA in 2013 3795 contacturen voor de talentontwikkelingstrajecten. Vergeleken met 2012 (2218 uur) een aanzienlijke uitbreiding die te maken heeft met de aanscherping van onze missie, waarbij talentontwikkeling is uitgebreid met

praktijkverdieping, en geheel verweven is met de programmering.

Voor een compleet overzicht met toelichting van alle kerncijfers verwijzen wij naar het rapport van assurance door Capacc accountants (telefonisch op te vragen 010 2332022).

FINANCIEEL VERSLAG

EXPLOITATIEREKENING	Jaarrekening 2013	Begroting 2013	Jaarrekening 2012
BATEN			
A. Opbrengsten			
<i>Directe opbrengsten:</i>			
A.1 Publieksinkomsten	3.448,00	15.000,00	11.426,00
verkoop kunstwerken		7.500,00	4.918,00
overige verkopen	3.448,00	7.500,00	6.508,00
A.2 Sponsorinkomsten			
A.3 Overige inkomsten	18.290,00	15.000,00	
sponsor- en advertentiein- komsten		7.500,00	
donaties en giften		7.500,00	
<i>Indirecte opbrengsten:</i>			
A.4 Diverse inkomsten	1.226,00	500,00	1.286,00
overige inkomsten	1.226,00	500,00	1.286,00
B. Bijdragen			
B.1 Meerjarige subsidie OCW /Mondriaan Fonds	150.000,00	150.000,00	207.398,00
B.2 Meerjarige subsidie pro- vincie			
B.3 gemeente Rotterdam Cultuurplan	126.500,00	126.500,00	126.500,00
B.3 BKV-gelden	30.000,00	30.000,00	
B.4 Overige subsi- dies/bijdragen publieke mid- delen	58.909,00	20.000,00	22.591,00
B.5 Overige subsi- dies/bijdragen private midde- len	36.839,00	40.000,00	55.334,00
Som der baten (A + B)	425.211,00	397.000,00	424.535,00
LASTEN			
C. Beheerslasten			
C.1 Beheerslasten personeel	71.568,00	63.000,00	78.785,00
directie	46.737,00	49.300,00	
bureau	10.807,00	10.700,00	
overige personeelskosten	14.023,00	3.000,00	
C.2 Beheerslasten materieel	24.699,00	28.250,00	70.103,00
- huisvestingslasten	718,00	3.000,00	
- kantoorkosten	15.247,00	15.000,00	
accountantskosten	8.060,00	9.000,00	
- afschrijvingskosten	674,00	1.000,00	
advieskosten bestuur		250,00	
D. Activiteitenlasten			
D.1 Activiteitenlasten per- soneel	136.322,00	142.500,00	75.461,00
salarissen	68.495,00	64.000,00	
opleidingen/trainingen/overige personeelskosten	5.143,00	2.000,00	
honoraria/werk door derden	50.157,00	66.500,00	
vrijwilligersvergoedingen	12.527,00	10.000,00	

D.2 Activiteitenlasten materieel	187.631,00	163.250,00	227.940,00
huisvesting	41.305,00	39.850,00	
materiele kosten	141.983,00	114.900,00	
algemene kosten activiteiten	4.343,00	8.500,00	
Som der lasten (C + D)	420.220,00	397.000,00	452.289,00
Saldo rentebaten / -lasten	-880,00	0,00	384,00
EXPLOITATIESALDO	5.871,00	0,00	-27.370
	0	-27.370,00	

Toelichting

MAMA rond 2013 af met een positief resultaat van 5.871. Over de hele linie waren kosten en baten in balans. Voor de periode 2013-2016 is MAMA geen landelijke BIS instelling meer. Het Mondriaan Fonds ondersteunde ons in 2013-2014 in het kader van haar meerjarenprogramma voor presentatie-instellingen en de gemeente Rotterdam honoreerde onze aanvraag in het kader van haar meerjarenbeleid 2013-2016, met een extra bedrag in het kader van de BKV regeling.

MAMA is erin geslaagd (extra) eigen inkomsten te genereren, met name door private en publieke fondsenwerving en crowdfunding. Het wegvallen van de vierjaarlijkse structurele ondersteuning door OCW is grotendeels ondervangen door deze incidentele geldstroom, en uiteraard de ondersteuning vanuit de gemeente Rotterdam en het Mondriaan Fonds. Dit neemt niet weg dat de basis aan structurele subsidie 2013-2014 lager is dan over de periode 2009-2012 -- op jaarbasis zo'n 30.000 - - en dat de systematiek niet langer vierjaarlijks is, maar tweejaarlijks. Dit heeft consequenties voor de bedrijfsvoering. We kunnen minder lang vooruit plannen ontwikkelen en een groter deel van de inspanningen van de organisatie liggen op het vlak van ontwikkelen van meer diverse inkomstenbronnen en extra fondsenwerving. Dit brengt ook kansen met zich mee, maakt inventief en scherp op prioriteiten en positionering.

We hebben gestreefd naar zo laag mogelijke vaste (beheers) lasten, tegenover meer flexibele lasten en baten voor de activiteiten, omdat deze makkelijker incidenteel aan te vullen zijn, en de kosten op projectbasis goed beheersbaar zijn. We kozen ervoor de huur op te zeggen van ons externe kantoor aan de Kromme Elleboog en kantoor te houden in de showroom. We hebben ingeleverd in personeel, door een tijdelijk contract niet te verlengen en ook niet (meteen) terug in te vullen.

De realisatie van eigen inkomsten (directe opbrengsten) blijft nog achter bij de begrote norm. Onder deze post vallen verkopen (commissie op verkopen) van kunstwerken, (educatieve) diensten, entree indien van toepassing op events, verkoop van boeken ed. Er is bij de normbegroting ambitieus ingezet op verkoop. Een verklaring voor het achterblijvende resultaat ligt vooral in het feit dat de organisatie primair gericht is op haar presentatie- en talentontwikkelingsfunctie en nog (te) weinig op verkoop.

BKV

MAMA heeft in 2013 een aantal nieuwe werken/projecten/ presentaties van jonge Rotterdamse kunstenaars (mede) mogelijk gemaakt en gepresenteerd op conto van de speciale BKV geldstroom waar wij voor in aanmerking kwamen. De bedragen die zijn toegerekend aan de BKV gelden betreffen uitsluitend de kosten voor honoraria en ontwikkelingskosten van nieuwe kunstwerken. Het betreft de volgende kunstenaars/projecten: Joey Verberkt, een voor Rotterdamse jonge makers uitgeschreven communicatie pitch, OONA met OONALYMPICS, Remty Elenga en Claire van Lubeek.

Wij stelden dat conform de BKV regeling, van het totaal ad. 30.000 70% (21.000) direct inkomensvormend zou zijn: dit betreft honoraria van de betreffende kunstenaars en die materiaalkosten die direct toe te wijzen zijn aan de productie van nieuwe werken. De overige 30% (9.000) betreffen een toerekening van de kosten die MAMA maakt voor het presenteren en distribueren van het nieuwe werk, in personele en materiële zin. Dit betreft de 9000 euro beheerslasten; dit is een toerekening (op basis van een inschatting) van de algemene inzet van MAMA personeel en materieel ten behoeve van genoemde projecten. MAMA heeft in 2013 ruimschoots aan haar BKV projectvoorstel voldaan.

DANK

Aad Meijboom
Abner Preis
Alexander Geijzen-
dorffer
Alicia Breton Ferrer
Amy Kan
Angela Riddering
Anne Bosma
Anne Franssen
Anne van den Oord
Anne van der Linden
Annelies Groenhof
Annemarie van Effe-
ren
Annosh Urbanke
Aruna Vermeulen
Astrid Rass
Athena Gronti
Babis Daoutis
Barbara Rox
Barbra Monster
Bart Boogaard
Bart Cuppens
Bart Peeters
Bazar
Bea Nederhoff
Belinda Hak
Benjamin Li
Berber Schröder
Bernadette de Jonge
Bibliotheek Rotter-
dam
Bram Verhoef
Breeman Talle
Fonds
Brigitte Jansen
Café Prachtig
Canick Hermans
Carol Hol
Catching Media
CBK
CBK Kunst in de
openbare ruimte
Chantal Olfers
Charles Halders
Charlotte Tasma
Charlotte van Gen-
deren
Cool op Straat (COS)
Daniel Bennett
Deborah Riupassa
Deelgemeente Rot-
terdam Centrum
Defne Ayas
Dunia van der Meu-
len
Eeke Wervers
Elodie Perret Gentil

Elze 't Hart
Emine Yalcinkaya
Emma van Wolferen
Erasmus Universiteit
Rotterdam
Esther Grootveld
Eva Nobbe
Eva van Diggelen
Fam. Keijzer
Faye Holdert
Femke Blom
Florian Waldvogel
Fonds voor Cultuur-
participatie
Force Finance
Frans Verburg
Franz
G. Ph Verhagen
Stichting
Gabriëlle Anceaux
Gaston Jongenbur-
ger
Gemeente Rotter-
dam
Gido Cuppens
Giulia di Pietro
Grafisch Lyceum
Rotterdam
Gyz La Riviere
Hampus Lindwall
Hannah Kalverda
Hanneke van der
Meulen
Hans Koopstra
Hans Walchenbach
HENK Cultureel Pro-
jectbureau
Henk Jelle de Groot
Hessam Hayat
Davoodi
Hicham Khalidi
HipHopHuis
Hugo Simons
Ilse Dankers
Imelda de Jonge
Ina Klaassen
Ingrid Commandeur
Iris Schuttevaar
Jade Tseng
Jaleel-Roy Lindsey
Jamila Rissi
Jan de Man
Jan Melis
Janine Kratzenberg
Janneke Meekes
Jannet de Goede
Jason Coburn
Jazz Leigh
Jeanine Vloemans
Jeroen Kikkert

Jesse van Oosten
Joan Poortman
Jochum Schuitema
Joey Verberkt
John en Willie Dege-
ner
Jongerenbijdragere-
geling Thuis op
Straat Joost Geerts-
ma
Joost ten Bruggenca-
te
Joris Maalcke
Josephine Brouwer
Judith Jonkman
Judith Vorwerk
Kamal Soliman
Kara Fraser
Karin Arink
Karin de Wild
Karin in 't Veld
Karina van Bezooijen
Karst Tjoelker
Kelin Degeling Mesa
Koen Taselaar
Krijn Versprille
Kroonpart
Kunstblock
Lara Soliman
Lau van Everdingen
Laura Aranda
Lauren Brand
Lena Ruffi
Lesley Wijnands
Lienke Moerman
Linda Verbruggen
Loes van Esch
Lotte Bode
Lotte Haagsma
Lotte Wieringa
Louisa Menke
Maaïke Pilgram
Maartje de Jong
Magdalena Dzambo
Malina Spoor
Mals
Manon van Trier
Marc Bijl
Marc Klein
Marèl Jap-Sam
Marga Akerboom
Marianne Toussaint
Marieke de Rooij
Marieke Veneman
Mariëtte Maaskant
Marijke van der Meu-
len
Marjolein Cuppens
Mart Leeuwenstein
Martand Khosla

Martin van der Molen
Martine Poot
Mascha Wasserman
Menno Rosier
Merijn Haenen
Merijn van Essen
Michelle Janssen
Mieke Platenkamp
Mondriaan Fonds
Moniek Warmer
Mothership
Mu
Museum Boijmans
van Beuningen
Naomi Wills
Natasja Morales
Natasja Voigt
Nathalie Hartjes
Nick Aberson
Niggosen
Niki Palmen
Olof van Winden
OONA
Paul van Gennip
Pieter Kooijman
Prins Bernhard Cul-
tuurfonds
Rafael Rozendaal
Ramón Mosterd
Remi Veldhoven
René Trijselaar
René van Zundert
Rishi Badal
Robin Cuppens
Robin Duinker
Robin van Nimwegen
Romée Mulder
Rory van Wingerden
Roxanne van der
Slot
Rutger Wolfson
Sabrina Laurens
Sander de Jong
Sander van der Pol
Sander van Loon
Sandor van Veen
Sandra van Dongen
Sanne
Sanne Verplanke
Sarah Mhaouach
Sarah Schonberger
Schotse Kerk
Silas Hukema
Silas Nout
Simone Trum
Siobhan Burger
SKVR
Sofie van Esch
Soraya Putman
Spar

Stichting Bevordering
van Volkskracht
Stichting DOEN
Stichting Elise Ma-
thilde Fonds
Suzanne Koopstra
Tanja Elstgeest

Team Thursday
Theo Ploeg
Thomas de Rijk
Tim Braakman
Tobias Lengkeek
Ton de Vos
Universiteit Nijmegen

V2_Institute for
unstable media
Wil Adolfs
Wilke Heijnen
Willem de Kooning
Academie
Willemin van Drunen

Witte de With
Yaël Keijzer
Yin Yin Wong
Yoeri Meessen
Yos Purwanto
Zanza Loupias